

Enviar la Correspondencia a: Cas. Correo No. 8. Sucursal 17 - Bs. Aires.

Redaccion y Administracion LEANDRO L. ALEM 14 T. E. 24-1222 Ciudad de Buenos Aires

ANUNCIOS: Za eno leto \$ 8.— Za pol leta \$ 5.— Za inozemstvo 2 dolarja Posamezna številca 20 cts.

SLOVENSKI GLAS

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOSLAVA) PARA TODA SUD AMERICA

REGISTRO NACIONAL DE LA PROPIEDAD INTELECTUAL No. 297218

CORREO ARGENTINO Sucursal 18

FRANQUEO PAGADO Concesión N° 3188 TARIFA REDUCIDA Concesión N° 1551

LETO (AÑO) IV.

BUENOS AIRES, 24 DE NOVIEMBRE (NOVIEMBRE) DE 1949

Núm. (Štev.) 39

ŽIVEL 29. NOVEMBER

praznik naše zmagoslavne ljudske revolucije

Narodi Jugoslavije, kakor tudi vsi Jugoslovani širom sveta, že šestič praznujejo svoj veliki dan — dan svoje zmagoslavne ljudske revolucije.

29. november 1943, dan zasedanja Antifašističnega Vijeća Ljudskega Osvobođenja Jugoslavije (AVNOJ), je datum, ki je zabeležen na granitnem kamnu in datum od katerega pričnja socialistično razdobje zgodovine narodov Jugoslavije.

Vsem našim jugoslovanskim izseljencem so v živem spominu oni slavni dnevi — dnevi, ko so naši bratje v domovini s svojo krvjo in neštetimi žrtvami najboljših sinov, zmagoslavno vodili svojo ljudsko borbo za obstanek proti sovražnemu okupatorju in domačim izdajalcem.

Vsem nam je tudi v živem spominu oni slavni dan, ko so se pred šestimi leti v Jajcu v Bosni, globoko v ozadju Hitlerjeve "trdnjave" in ko so se po zasedeni Evropi ni slišal še glas odpora, sestali narodni predstavniki vseh narodov Jugoslavije in tam v tem majhnem mestecu naše domovine, prišli do velikih zgodovinskih sklepov ter postavili temelje naše ljudske države.

Iz vseh krajev Jugoslavije, Istre in Macedonije, Dalmacije in Slovenije, Hrvatske in Srbije, Kosmeta in Vojvodine, Slavonije in Bosne, Hercegovine in Črne gore, plazeč preko osvobođenega in zasedenega ozemlja, so dospeli zastopniki naših narodov. Na prisostvujejo zgodovinskemu drugemu Zasedanju AVNOJ-a v Jajcu, kjer so se postavljali temelji nove dobe za našo državo. Njih pot je bila težka in nevarna, kajti morali so preko morja, rek in planin, čez gole planine in skozi zarastle gozdove, v deževju, snegu in blatu, skoraj nagi, bosi, lačni in ženi, toda trdno uverjeni v končno zmago, so premagali vse težkoče, in se tako sestali v svobodnem Jajcu, da pričnejo nove strani njihove zgodovine.

Na večer 29. Novembra 1943. leta je v mestu Jajcu povsod vladala tema. Po ulicah je bila nenavadna tišina, medtem ko je v obnovljenem Domu kulture, ki stoji na obrežju Plive, pri zagrnjenih oknih, a razsvetljeni dvorani, pričelo drugo zasedanje AVNOJ-a, na katerem se je rodila iz poteka ljudske revolucije naša nova država.

"Zadostovalo je pogledati po dvorani — pisal je dopisnik "Vjesnika" glasila Ludske Fronte Hrvatske — pa se je videlo kako so v naši borbi združeni vsi narodi Jugoslavije. Tu so sedeli Srbi, Hrvati, Slovenci, Črnogorci in Makedonci; delavci, študenti, ribiči, književniki, umetniki, zdravniki in duhovniki; starci, žene in mladeniči. Vse te ljudi je skupno povežala rdeča zvezda na čelu — simbol ene misli in ene volje: OSVOBODITI SVOJ NAROD IZ SUŽENSTVA IN PRIPRAVITI ZDRAVE TEMELJE NOVE JUGOSLAVIJE".

Izjava drugega zasedanja AVNOJ-a in sklepi izvršeni na podlagi te na istem zasedanju, so bili temelji nove državne ureditve, novega ustavnega pokreta, temelji na katerih je dve leti pozneje — 1945 — ustavodajna skupščina uradno proglasila FEDERATIVNO LJUDSKO REPUBLIKO JUGOSLAVIJO. Na tem temelju tudi sloni Ustava

Federativne Ljudske Republike Jugoslavije, proglašena januarja 1946. leta, kakor tudi ustave naših šestih ljudskih republik, proglašenih tekom leta 1946 in 1947 in končno tudi pravila autonomičnih področij Narodne Republike Srbije: Vojvodine in Kosmeta, katere predstavljajo dokončane židove pri sestavnih zgradnji Jugoslavije, na principih samoodločbe in enakopravnosti naroda in poročstvo za svobodno razvijanje narodnih manjšin.

Na podlagi tega so bili temelji Nove Jugoslavije na drugem zasedanju AVNOJ-a močno utrjeni. AVNOJ, oziroma njegovo predsedništvo je pričelo z delom, da pripravi novo zakonodajstvo in Narodni osvobodilni komitej Jugoslavije, postavljen kot začasna vlada, je od tedaj vodil vse državne posle.

Sklepi na zasedanju AVNOJ-a v Jajcu, so močno odjeknili po celi državi, kakor tudi po svetu. Tekom vojne, ko je bila Jugoslavija popolnoma obkoljena od fašizma, je iz posameznih borb jugoslovanskih narodov, kakor celota njih ljudske revolucije, vzklikala nova ljudska demokratska Jugoslavija, a z njo v tem delu sveta, nov tip države — narodna demokracija, kakor posebna oblika socialistične demokracije.

Sklepi v Jajcu so pomenili, da je državno vodstvo Jugoslavije končno in brezobzirno prešlo v roke delovnega naroda, z delavskim razredom na čelu in pod vodstvom KPJ. To je pomenilo, da je v notranjosti države ljudska revolucija doprinesla zmago in da je zadala odločilen udarec buržuazni oblasti in njeni monarhiji.

Radi tega, ko slavimo 29. november, obletnico osnovanja naše nove države, proslavljamo zmago naše ljudske revolucije, ki se je od prvih dni ljudske ustaje proti fašističnim okupatorjem in domačim izdajalcem razvijala po specifičnih potrebah narodno-osvobodilne vojske, tako so bili ti sklepi v istem času temelji nadaljnega razvijanja naše revolucije. Oni so postavili temelj za njen nadaljni razvitek.

Veliko in slavno pot razvitka so prešli narodi Jugoslavije v tem značajnem razdobju šestih let. Teh šest let pomeni, šest let velike borbe za končno osvoboditev zemlje, šest let napornega dela pri obnovi porušene domovine in izpolnitve zgradnje novega državnega ustroja, naporna pot socialistične zgradnje s popolno dovršitvijo petletnega načrta. To so samo posamezna razdobja istega razvojnega procesa, ki v zadevi dokazuje nepristranski razvitek in stalni uspon naše revolucije v skladu z dosegi

naročnih in mednarodnih sporazumov, potom katerih se je naša revolucija pojavila in dovršila. To so poedine dobe njenega stalnega in zmagoslavne pohoda.

Objavljeni podatki Zvezne planske komisije o izvršitvi načrta za prvo polovico petletnega načrta od januarja 1947. do junija 1949. leta, odkrito dokazujejo, da je edinstvo in velika zavednost delovnega ljudstva v Jugoslaviji bila velika zaloga naše velike ekonomske in moralno-politične zmage. Prva polovica petletnega načrta je dala naši domovini milijone in milijone ton proizvodnje blaga, stotine izumljenih proizvodov, zadržana polja stotine novih tovarn, nove ceste, nove železniške proge, hidrocentrale v zgradnji

MARŠAL JOSIP BROZ - TITO

in tisoč drugih dokazov socialistične zgradnje naše domovine.

V industrijski proizvodnji so naši narodi celotni načrt izvršili za 50,4%. Ako to razporedimo, videli bomo da je proizvodnja električne energije dovršena za 38,2%, proizvodnja in izdelava oglja za 43,3%, proizvodnja in izdelava nafte za 37,8%, črna metalurgija za 52,3%, metalurgika raznobarnih kovin in izdelava kovin za 64,9%, električna industrija 29,2%, industrija kemije 42,5%, industrija graditvenega materijala 44,6%, lesna industrija 84,5%, razna lesna industrija, kakor celuloza in papir 42,8%, tekstilna industrija 48,2%, industrija kože in obuvala 66,9%, industrija gume 28,6 odstotka, industrija prehrane 47,4%, industrija tobaka 44,4% in filmska industrija za 47,1%.

V kmetijstvu so izvršili načrt za 97,3% v pogledu posejanih površin, to predstavlja 103,6% v primeri z letom 1939. Sladkorne pese je posejane 185,7%, konoplje 146,6%, bombaža 891,7%, a sončnic 637,8 odstotka v primeri z letom 1939.

V živinoreji in številu konj doseže 82,6% v primeri z letom 1939., medtem ko je število goveje živine 124,5%, prašičev 117,8% in ovc 114,7 odstotka. Na državnih kmetijskih posestvih je izvršen načrt v konjereji 126,2 odstotka, v živinoreji 84,8%, prašičev 125,9% in ovc 144,0%.

Naši narodi so vse njihove obveze v vezi petletnega načrta izvršili. Industrijska proizvodnja je presegla polovico predvidevane proizvodnje v petletnem načrtu. V različnih panogah, kakor v črni metalurgiji, industriji kovin, industriji raznobarnih kovin in lesni industriji, torej v osnovnih najpotrebnejših pridelkih, izvršeno je mnogo več, kakor je bilo v preteklem letu. Naši narodi so izpolnili splošni načrt proizvodnje za 50,4% in danes, upoštevajoč industrijo na splošno proizvajajo 76,6% onega, kar je bilo predvidevano, da se izvrši v l. 1951. To predstavlja 68,2% skupnega začrtanega povečanja proizvodnje v teku petletnega načrta. Isto tako je izvršenih 36,5% predvidenih investicij, toda teh 36,5% predstavlja 115,5% onega, kar je planirano, da se izvrši v prvi polovici petletnega načrta.

V kmetijstvu so doseženi taki uspehi, da so v mnogih pridelkih poljedelstva (bombaža, solčnic) že prekoračene obveze iz leta 1951. Isti slučaj je z živinorejo in pri vseh ostalih pridelkih, kar prej omenjene številke potrjujejo, da bo načrt do konca leta 1951 ne samo izpolnjen, temveč presežen. To pa še tem več v poljskih pridelkih, kakor tudi v industriji, ker so v prvi polovici načrta izvršeni glavni pogoji za hitrejšo izpolnjevanje ostalih nalog.

Ti ogromni uspehi naših narodov pri zgradnji socializma v naši državi so jasen dokaz vsem onim, ki zlobno kričijo, da naši narodi niso v stanju izpolniti petletni načrt, da nimajo dovolj sile in moči, da bi ustvarili vse ono, kar so si postavili kot nalogo in da bi morali celo priznati njihove neuspehe in opustiti nadaljno zgradnjo socializma v naši državi. Vsi ti prekroki, ki iz vseh strani kričijo, da se zgodilo, kar oni želijo, naleteli so na nedvomni odgovor, katerega jim je dala sama stvarnost, sama naša današnja stvarnost v naši domovini. Ogromni delovni zalet graditeljev v naši zemlji, ogromno žrtvovanje, ki je doseglo širok razmah pri naših narodih, tekmovalni duh, kateri dnevno in čimbolj očitneje postaja poseben način dela, so dokazi velikih sil naših narodov in pravilne poti, po kateri naši narodi stopajo.

Letošnji 29. november je drugi, ki ga proslavljamo v dobi zlomučnega napadanja, katero vršijo posamezni voditelji ZSSR in narodnih demokracij proti naši zemlji, proti našim narodom in KPJ. Toda danes je še jasnejše in ne samo nam, nego vsemu naprednemu človečanstvu, da so napadi na našo zemljo najnavadnejše klevete in da ne naši narodi, temveč njihovi "kritiki" kršijo osnovne nauke marksizma-leninizma.

Vloga naše domovine v današnjem trenutku je ogromnega pomena. Borec se za pravice napram nepravilnih odnosov med socialističnimi državami, Jugoslavija brani načela, na katerih mora obstojati naša moderna družba. Izvolitev Jugoslavije v Varnostni svet, pomeni v današnjem času velikanski doprinos pri delu za popolno spoštovanje onih demokratičnih in miroljubnih principov načel OZN, brez katerih se trajni mir ne more ohraniti.

In danes, ko so vse sile naše domovine usmerjene, da ščitijo mir, ker je nam za socialistično zgradnjo naše zemlje ogromno potreben, vlada ZSSR, z njenim postopanjem napram Jugoslaviji, nadaljuje politiko hujskanja in nepravilnih odnosov med socialističnimi državami, podpihuje in podžiga vojno kampanjo in širi alarmistone vesti o njenih namenih napram Jugoslaviji. Vlada ZSSR je popolnoma prekršila prijateljske pogodbe o sodelovanju in medsebojne pomoči z našo državo ter po njenem ukazu enako vršijo tudi ostale vlade ljudskih demokratičnih držav in organizirajo obmejne incidente. Pozivanje voditeljev ZSSR na naše narode, da prekinejo njihovo mirno delo pri zgradnji socializma, da odstranijo njih partijske in državne voditelje ter pozivanje na boje v notranjosti države, se more to smatrati kot vojno hujskanje.

Ko v današnje čase proslavljamo naš velik narodni praznik, jasno vidimo, da vse klevete in izmišljotine, ki jih sovjetska propaganda obširno nametava napram Jugoslaviji, to ne igra več nobeno bistveno vlogo ne samo med nami Jugoslovani, temveč tudi ne v svetovnem javnem mnenju. Te klevete in izmišljotine danes samo odkrivajo ono, kar se pri njih godi, t. j. da sovjetska vlada noče, da se odpove politiki groženj napram Jugoslaviji.

Toda to dokazuje obenem tudi moč naših narodov in pravilno pot, po kateri oni stopajo. Danes, šest let od ustanovitve Nove Jugoslavije, vidimo našo domovino, ne samo kakor deželo, ki je odigrala v zadnji vojni najvažnejšo vlogo v borbi proti fašizmu, temveč tudi kot prvoborniki za pravilne odnose med socialističnimi državami v svetu. Toda borec se za neodvisnost svoje države, se jugoslovanski narodi borijo za trajen mir v svetu.

Zivela naša ljudska revolucija!

Zivela Federativna Ljudska Republika Jugoslavija!

Zivelo bratstvo in edinstvo naših narodov!

Zivel največji sin naših narodov — tovariš TITO!

PO SVETU

ATOMSKA BOMBA. Odkar so Zapadni zavezniki zvedeli, da imajo tudi v Rusiji atomsko bombo, se na vse kripnje trudijo, da bi dobili kontrolo atomske energije, kar pa Rusom ne gre v račun. Rusi pravijo, da se ne boje kontrole, če bi ista bila resnična ali ker poznajo mačke, kam mole svojo tace, so jim povedali, da s kontrolo ne bo nič. Rusi pravijo, da že nekaj časa rabijo atomsko silo, ampak ne za pokončevanje ljudi in njihov domov, temveč v prid človeštvu. Oni so z atomsko bombo prekucnili že nekaj hribov, kateri so jim zadevali za prehod ter so nekaterim rekam premenjali tok, da bodo iste zalivale suha polja, ki naj bi rodila zlahkne sadove. Pravijo, da je pri Zapadnih zaveznikih ravno narobe in da postavljajo križem sveta svoje vojaške postojanke, kjer grmadijo orožje in atomske bombe, samo za pokončevanje človeštva in njegovih dobrin. Rusi pravijo, da bi odprli vrata vsakemu, ki bi hotel pogledati v njih delavnice, če bi od druge strani bila ista iskrenost. A ker vedo, da je na drugi strani sama prevara, bodo še dalje rabili atomsko silo za dobrobit ljudstva in raznih naprav. Ako pa bo treba braniti domovino pred napadaleci, bo tudi atomsko bomba prišla prav, kar je pa Zapadnim zaveznikom največji nepridiprav.

PERU: Tukajšnje oblasti pripravljajo zakon, kateri predvideva oddajo petrolejskih vrelcev privatnim družbam v izkoriščanje. Po celem svetu se ljudstvo trudi, da ostanejo vse naravne dobrine v rokah ljudstva, katere naj bi se izkoriščale v prid skupnosti. Tu pa vidimo, da se dela ravno narobe, ker v Peru, kakor tudi v mnogih drugih južnoameriških državah vladajo scvrnoamerikanski kapitalisti, ki znajo vedno spretno voditi politiko v svoj prid. Ko pa ta ne gre več, napravijo revolucijo ali kaj sličnega, da le vedno ostanejo gospodarji nad ubogim ljudstvom, ki mora za njih delati.

JOHANNESBURG (Južna Afrika) Ne daleč od tega mesta ob prehodu čez reko Transelands jo padel vlak, ki je peljal 500 delavcev čez 25 metrov visok most, ki se je podrl. Pri tej nesreči je okrog 100 delavcev zgubilo življenje. Dočim je število ranjenih dvakrat večje.

V COLOMBIJI, kjer je bilo zadnje čase veliko nemirov in še sedaj ni miru, je vladajoči predsednik Ospina ukazal svojim podrejenim županom in gubernatorjem, naj dajo vsem ljudem čevlje, da se ne bo ljudstvo delilo v "obute" in "bose", kakor se je to go dilo do sedaj. To pa je ukazal radi tega, ker bodo koncem tega meseca volitve. Ta ukaz dovolj zgovorno odkriva revščino kolumbijanskega ljudstva in krutost vladajočih, ki vidijo, da rabijo glasove, da bi se obdržali na površju, so dobri, a potem pa dalje izkoriščajo, ne glede, če je ljudstvo obuto in boso.

NA POJSKEM je Komunistična partija napravila "čiščene" v svojih vrstah, da se iznebi nezaželjenih in nezaželjenih članov. Takrat je padel v nemilost tudi Gomulka, ki je bil več let tajnik KP, a na njegovo mesto so imenovali Maršala Rokosovskega. Tudi druge visoke osebnosti v vodstvu Poljske KP je doletela enaka usoda. Med njimi so nekateri, ki so se cel čas zadnje okupacije borili z orožjem v roki proti Nemcem, a jim vse to ni nič pomagalo, ker dovolili so neprijateljem ljudstva, da so se vrinili na višja mesta, na naterja lahko pridejo samo "najboljši" partiji.

ANGLIJA. Na Angleškem že več časa ne gre prav. Po razveljavitvi funta vse leti hitro navzdol. Delavska stranka, katera ima vodstvo države v rokah, je menda zgubila vaje. Pojavljajo se razni zdravniki za to politično bolezen, a razdelili so se še več, mesto, da bi držali skupa. Zadnje čase so precej dvignili dohodninske davke, kakor tudi davek na pridobitev, kar pa ni rodilo zaželjenega sadu, kajti državna blagajna je vedno prazna. Vlada se dnevno obrača na Sindikate, naj preprečijo zahtevo po zvišanju plač, dočim se delavstvo vedno več bori za zboljšanje. Nameravajo podžaviti vse izdelke jeklene industrije in s tem pokazati delavstvu, da delajo za njegov dobrobit. Ali delavstvo, ki je sito večnih obljub, nima nobenega zaupanja v "delavsko" stranko, ker vidi, da je vse prej kot pa delavska stranka, katera nosi samo naslov, da lažje slepi delavstvo.

kiNU J je umrl Franz ovy,ecicja
Na Dunaju je umrl Franz Novy, ki je bil mnogo let član vodstva socialistične stranke v Avstriji.

IZ PRAGE poročajo, da namerava čehoslovaška vlada izgnati vse tujce, kateri niso za vlado neobhodno potrebni. Med te pridejo v poštev mnogi časnikarji in učitelji tujih jezikov. Mnogi so Angleži in Severoamerikanci, ki so verjetno delali zraven svojega posla, tudi kaj takega, kar ni "dovoljeno" in zato bodo morali zapustiti Čehoslovaško.

INDIJA. Ubijalec indijskega vodje Mahatma Gandhija, kakor tudi njegov pomagač, sta bila za ta uboj obsodjena na smrt. Obsodba se je izvršila 15. novembra z obešenjem.

ITALIJA. Dočim se vlada v Rimu pripravlja predložiti zakonodajni skupščini načrt za razdelitev veleposestev v Kalabriji, katera imajo 500 tisoč hektarjev zemlje, ki se ne obdeluje, so se sicilijanski kmetje organizirali v "OBDELOVALNE ZADRUGE" in tako organizirani zasedli blizu Palerma 20.000 hektarjev zemlje, ki se do sedaj ni obdelovala. S seboj so pripeljali tudi svoje družine in orodje, da bodo takoj začeli z obdelovanjem. Vseh skupaj je prišlo kakoli 10.000 oseb, katerim niso oblasti delale nikakih zaprek.

Minister poljedelstva Segni je povedal, da imajo v Calabriji, kjer je najboljša zemlja isto v rokah samo 262 posestnikov, dočim so ostali le kolonisti. Ta zemlja, katera se obdeluje le deloma, ko bo razdeljena, bo dala veliko več pridelka. Če se to uresniči, bo marsikateri Italijan lahko ostal doma in jedel domač kruh. Ampak vprašanje je, če se bodo dale izravnati razlike med delavnim ljudstvom in veleposestniki, kateri so do sedaj vedno zmagali in držali italijansko ljudstvo v svojih krempljih.

Britanska vlada je obvestila grško vlado, da bo v bližnji bodočnosti odpoklicala svoje čete iz Grčije. V Grčiji bosta ostali še britanska vojaška in policijska misija.

21 holandskih vojakov se je uprlo vkrcanju na ladjo, ki bi jih morala z drugimi vojaki vred odpeljati v Indonezijo v borbo proti indonezijskim partizanom. Dogodek je imel na Holandskem velik odmev.

Henry Wallace je izjavil, da morajo ZDA priznati novo kitajsko vlado, ker to pomeni pridobiti si prijateljstvo prebivalstva, ki šteje preko 300 milijonov ljudi.

Zaključena je tudi zadnja scena monstrozne provokacije v Budimpešti. Bivši madžarski šef generalnega (Sledi na 3. strani)

IZJAVE BIVŠEGA POROČNIKA JUGOSLOVANSKE ARMIJE

Bivanje med "Zdravimi elementi" mu je odprlo oči in spoznal je, kje je resnica

BRANKOV, KI JE NA BUDIMPEŠT ANSKEM PROCESU IMEL VLOGO "OBTOŽENCA", SE JE TIK PRED PROCESOM VRNIL S ŠTUDIJA IZ MOSKVE

Beograd, 14. okt. — Današnji listi objavljajo izjavo bivšega poročnika jugoslovanske vojske Jure Zibrega, ki je 2. oktobra lanskega leta zbežal na Madžarsko pod vplivom resolucije Informbiroja in ki je bil poslan v Jugoslavijo z nalogo, da vrši vohunstvo, a se je 24. septembra t. l. javil jugoslovanskim oblastem.

Govoril je, kaj ga je dovedlo do tega, da je prekinil z Informbirojem in z njegovo vohunsko službo, ter je izjavil, da se je za časa svojega enoletnega bivanja na Madžarskem lahko prepričal, da se okrog Informbiroja pripravljajo pokvarjeni elementi in da voditelji kominformističnih držav ter njihovi funkcionarji organizirajo najbolj temne diverzantske in teroristične akcije proti Jugoslaviji.

Vse, kar sem videl med svojim bivanjem na Madžarskem med "zdravimi elementi", je izjavil Zibreg, mi je odprlo oči, da sem lahko videl, kje je resnica. Nisem mogel več prenašati, da bi se skrunili in da bi se dvigala roka nad tovariši, s katerimi sem do včeraj prelival kri v borbi proti fašizmu in s katerimi sem delal za zgraditev socializma. Zibreg je izjavil, da je po svojem begu na Madžarsko preživel nekaj časa v madžarskih zaporih, ker so hoteli preizkusiti njegovo zvestobo Informbiroju in kjer so ga spraševali o namestitvi jugoslovanskih čet in so ga nato sprejeli v madžarsko vohunsko službo pod grožnjo, da ga bodo poslali v koncentracijsko taborišče. V Budimpešti so ga spravili v stik z jugoslovanskimi navadnimi zločinci in

kolaboracionisti. Tam je spoznal Larzja Brankova, svetnika na jugoslovanskem poslanstvu v Budimpešti in provokatorja v službi Informbiroja, ki je imel vlogo "obtoženca" pri zadnjem procesu, ki so ga uprizorili v Budimpešti.

Na nekem sestanku, pri katerem je bil Zibreg navzoč, je Brankov dejal, da je potrebno ustanoviti centralni komite nove jugoslovanske komunistične partije, v katerem bi morali biti jugoslovanski izseljenci bivajoči v vseh državah Informbiroja. Brankov je izjavil, da bi morala biti naloga tega centralnega komiteja politična izgradnja ubežnikov, da bi bili pripravljani za prevzem oblasti v Jugoslaviji. Zibreg je zvedel, da je Brankov šel v Moskvo na študij in se je vrnil v Budimpešto tik pred procesom.

Madžarske oblasti so prve dni t. m. izselile dve slovenski rodbini iz njenih domov v obmejnem kraju Ritkarcovi. Njihove hiše so zasedli madžarski graničarji.

Praznovali so 30-letnico slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Ob tej priliki so odkrili kipe bivšim, že umrlim članom Bertu Bukšeg-Bergantovi, Viktorju Parmi, Andru Mitroviću in Jožetu Koviću.

Po vseh krajih Jugoslavije so 1. novembra počastili padle borce. Ob tej priliki so se tudi odkrile številne spominske plošče.

Žene iz vseh krajev Jugoslavije so protestirale zaradi tega, ker ne me-

ker je dal izjavo, da je dal Rajk na budimpeštanskem procesu lažna priznanja. Karoly je izjavil: "Obtožujejo me, da sem postal sovražnik madžarske demokracije. Mojih 35 let neprestane borbe za integralni socializem, dokazuje nasprotno. Bodočnost bo pokazala, da bom ostal v teh nekaj letih, ki mi še ostanejo, enako odločen in zvest svojemu prepričanju, kot sem bil v preteklosti. Očitajo mi, da sem omahljivec. Doslej so mi vedno očitali nasprotno, da sem prekrut, preveč doktrinaren." Karoly, ki živi v Parizu je še enkrat obsodil budimpeštanski proces in izrazil dvom o resničnosti izjav na razpravi.

Španski fašistični diktator Franco je bil z vsemi častmi sprejet v portugalski prestolnici Lisboni. Splošno mnenje je, da se je Franco v Lisboni pogajal za vstop Španije v Atlantski pakt. To bi se zgodilo preko vojaške zveze s Portugalsko.

Kakor poročajo, so v Budimpešti aretirali vdovo bivšega zunanega ministra Rajka, ki je bil pred kratkim obešen. Skupno z njenim 6 mesečnim otrokom so jo baje odpeljali v ZSSR.

Moskvi se je 1. t. m. pričelo plenarno zasedanje Mednarodne zveze demokratičnih žena. Zastopnice 40 držav prisostvujejo temu plenumu in med temi se nahajajo zastopnice ZDA, Velike Britanije in Francije. Zastopnicam FLRJ seveda ni bilo dovoljeno, da bi prisostvovala temu plenumu.

(Nadaljevanje z 2. strani)
štaba, general George Palfy je bil obsojen na smrt z obešenjem, na odvzem čina in na zaplembo premoženja. Na enak način so bili obsojeni še trije vojaški častniki. Višje sodišče je odbilo priziv omenjenih 4 častnikov. Sodba je bila izvršena.

Italijanska trgovska delegacija je prispela v Moskvo. Kot je znano, se bo tam pogajala za nakup 3 milijonov stotov žita. Po trgovinski pogodbi, ki je sedaj še vedno v veljavi med obema državama, je ZSSR dosedaj dobavila Italiji že 2.5 milijonov stotov žita. ZSSR prodajo žito Italiji ceneje kot ZDA.

Protirumunske demonstracije so bile v Tel Avivu zaradi tega, ker je romunska policija ustavila neke romunske žide, ki se so hoteli vkreati v Konstanci na ladjo. Demonstranti so kričali: "Dol z Ano Pauker". Odposlanec demonstrantov je sprejel romunski poslanik.

Kakor poročajo se nadaljuje čistka med vodilnimi ljudmi poljske zunanje trgovine. Aretirali so Lychovskega, ki je zastopal Poljsko v gospodarskem svetu OZN v Ženevi. Iste vesti se širi govor o ravnatelju odseka za trgovinske pogodbe Horovitzu ter o Adamu Roseru, ki je sedeloval pri sklepanju pogodb s skandinavskimi državami.

Bivšega madžarskega poslanika v Parizu Mihaela Karolyja je madžarska vlada proglasila za omahljivca,

PRIMORSKE VESTI

II. Kongres komunistične partije za tržaško ozemlje

V Izoli (Koper) je bil II. kongres Komunistične partije za Tržaško ozemlje. Kongres je pozdravil predstavnik Komunistične partije Jugoslavije Ivan Regent. Obsirno politično poročilo je podal tov. Branko Babič, ki je podčrtal delavnost Komunistične partije od ustanovnega kongresa do resolucija Informbiroja. Opozoril je na rušilno, likidatorsko delovanje Vidalijevih kominformistov, katerih glavni cilj je, priti po ovinku do priključitve k Italiji. Izrekel se je proti barantanju s Tržaškim ozemljem, proti politični liniji Informbiroja ter za avantgardno revolucionarno partijo, za obnavljanje ter utrjevanje iskrene borbene enotnosti in bratstva italijansko-slovanskih ljudskih množic. Organizacijsko poročilo je podal tov. Giordano Sorta. Poročilo verifikacijske komisije kaže, da je 296 delegatov sodelovalo v narodno osvobodilni borbi, 93 delegatov pa je šlo skozi zapore.

rejo njih predstavnice na plenarno zasedanje v Moskvo. Žene iz kraja Stolec so zapisale v svoji protestni brzojavki: "Me vemo, da celoten propagandističen aparat informbirojskih držav poiskuje prikriti pred svojimi ljudstvi resnico o naši državi in da je stališče sekretarjata Mednarodne zveze demokratičnih žena samo del teh naporov. Zato odločno zahtevamo, da se naši delegaciji dovoli, da prisostvuje plenumu v Moskvi."

Lani je bilo na počitnicah v obmorskih in planinskih krajih 34.000 otrok iz vse FLRJ. Letos jih je bilo pa štirikrat toliko.

V Pračino so pričeli izdelovati v velikih količinah steklo za naočnike in posode iz ognjevzdržnega stekla, ki so ga morali preje kupovati v inozemstvu kot specialni izdelek.

Bolgarska slikarka Maša Živkova, ki razstavlja v Ljubljani, je izjavila: "Naša vlada je prekinila, narod pa ni vprašali, kaj misli o prekinitvi priprekinil." Tako je odgovorila, ko so jo jateljske pogodbe Bolgarije s FLRJ.

Maršal Tito si je ogledal novo jugoslovansko reprezentativno ladjo "Krajina", na kateri so te dni končali zadnja dela v ladjedelnici na Čukarici.

V osješki tovarni krtač je Valentin Čok sestavil stroj za pranje in ravnanje ščetin. Ta mali stroj bo prihranil 4.5 milijona din na leto.

Predsednik vlade LR Slovenije je v teh dneh obiskal Trbovlje. Ob obisku je izjavil, da je "trdnost in pravilnost partijske linije in našega vodstva razkrinkala vse obrekovalce in klevetnike iz vrst Informbiroja". In "s trdnostjo in enotnostjo našega ljudstva homo urednili našo borbo za socializem, kljub vsem oviram." Tov. Marinko je obiskal v rudniku tudi mladinsko brigado, ki nosi njegovo ime in ki je dosegla velike uspehe v borbi za večjo delovno storilnost.

V okviru ministrstva za industrijo so v Sloveniji teknovala vse industrijske panoge. Med njimi se je najbolj izkazala tekstilna industrija.

Zvezni minister za trgovino in prekrbo je izdal pravilnik za izdajo enotnih živilskih kart za celo državo.

Tov. E. Lavrenti je govoril v imenu Slovansko italijanske antifašistične unije, tov. Petronio pa o sindikatih. Kongres je sprejel s pritrjevanjem vsa poročila in govore. Manifestiral je borbene volje in enotnost zaveznih delovnih množic v področju Tržaškega ozemlja, hkrati pa je sprejel pomembne sklepe, ki jih bo Komunistična partija za Tržaško ozemlje vztrajno izvajala pod novo izvoljenim vodstvom za novo, lepše življenje tržaškega delovnega ljudstva.

MARSHALLOV NAČRT NAS JE GLOBOKO RAZOČARAL

Marshallov načrt je tržaške delovne množice razočaral. Napovedali so blagostanje in povečano proizvodnjo, doživljamo pa dan na dan odpuščanje delavcev, naraščanje pomanjkanja in krčenje proizvodnje. Kje so ostale lepe zveče obljube? Posebno hudo so prizadeti kovinarji, ki so pričeli stavkati zaradi neznosnih življenjskih, delovnih in mezdnih pogojev. Delodajalci so reagirali na ta način, da so številne delavce vrgli na cesto, ostalim pa so dopovedovali, da bo njihov položaj sedaj boljši. Toda tudi po odpustu je ostalo pri starem. Delavstvo spoznava zmerom bolj, kako varljive so obljube kapitalističnih delodajalcev. Medtem ko za tržaške delavce ni kruha in zaposlitve, pa sprejema goriška prefektura celo vrsto policijskih podkomisarjev. Za pošteno delo ni prostih mest, pač pa za umazane policijske posle. Ta dejstva utrjujejo v delovnih množicah prepričevanje, da ne smejo niti za las popustiti v neodjenljivi borbi za novo, srečnejše življenje, ki je daleč stran od temnih namer Marshallovega načrta.

PRISTRANSKO RAVNANJE

Doslej je bilo potrebno za vstop na svobodno tržaško ozemlje (zona A) posebno dovoljenje anglo-ameriške vojaške uprave. Sedaj pa so anglo-ameriški oblastniki kar na lepem odpravili ta dovoljenja za vse državljane pomorshalljenih držav. V svojem poročilu skušajo zakriti to svoje pristransko početje s sklicevanjem na potrebo okrepitev gospodarskih stikov med anglo-ameriško cono svobodnega tržaškega ozemlja in državami, ki so povezane v okviru Marshallovega načrta. Tržaške delovne množice dobro čutijo pristranost tega ravnanja in se vprašujejo, zakaj bo neki potrebno posebno dovoljenje še nadalje za državljane Jugoslavije, ki je za Trst in vprašanje njegovega nadaljnega razvoja prvenstvene važnosti.

KAJ PRAVIJO ŠTEVERJANCI IN KAJ OSTALI BRICI

V Števerjanu, ki se ponosno dviga nad Gorico na drugi strani Soče, imajo prebivalci težave zaradi pitne vode. Odposlanec števerjancev so šli h goriškemu prefektu in mu obrazložili svoje potrebe, zlasti glede preskrbe ljudi z zdravno pitno vodo. Goriški prefekt je odposlanecem sporočil neke obljube, ki pa so ostale neizpolnjene. Stvar je prišla v roke tudi goriškemu županu, ki pa je dejal, da bo treba potrebno vsoto 50 milijonov lir šele zbrati z davki. Tako bomo morali torej denar šele znositi v občinsko blagajno, kar pa bo lahko trajalo precej časa. Dotlej pa se bodo porajale bogve kakšne potrebe, ki bi utegnile števerjance razočarati. Povsem drugačna slika pa se kaže v Brich, ki vdihujejo svobodni zrak nove Jugoslavije. Tudi tukaj so težave zaradi pitne vode. Fašistični (Nadaljuje na 4. strani, 3. stolpec)

V nedeljo 27.t.m. ob 9 uri VSI na proslavo našega narodnega praznika, ki se vrši v dvorani "Rossini" - Cangallo 2535

SLOVENSKI GLAS

LEANDRO L. ALEM 14 — T. E. 34 - 1322

HORARIO de 10—12 horas

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: VICENTE SUBAN

ZASTOPNIKI:

Za Córdoba in okolico: Frane Kurinčič — Pinzón 1639.

Za Rosario in okolico: Stefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.

Za Lomo Negro in okolico: Golobčič Marko.

Za Villa Caizada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada

Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Larañaga 2235.

Buenos Aires, 24 de Noviembre de 1949

Nº 39

29 de Noviembre

En el día 29 de Noviembre festejan los pueblos de Yugoslavia su fecha magna, el cuarto aniversario de la proclamación de la República Federal Popular de Yugoslavia, por la Asamblea Constituyente. Dos años antes, el 29 de Noviembre de 1943, en la histórica ciudad de Jajce, durante el fragor de la guerra, a través de las decisiones de A.V.N.O.J., se eliminaba el sistema monárquico de gobierno y se implantaba la República Popular sobre los pilares de plena igualdad nacional. Con este acto se establecían los fundamentos del nuevo Estado Yugoslavo.

En la conquista de su liberación del dominio nazi-fascista, y de la monarquía corrompida, los pueblos de Yugoslavia obtenían a su vez la conquista de una vida mejor, fuera de las privaciones y las penurias del pasado.

En el transcurso de la guerra Patria nuestros pueblos no sólo lucharon —desde el primer momento— por su liberación sino por la liberación de toda la humanidad de la peste pardo-fascista.

Nuestros pueblos, en la Europa sojuzgada, infundían confianza y señalaban ejemplos de heroísmo, de cómo debe lucharse contra el dominio y la prepotencia de los tiranos.

La sangre de 1.700.000 hombres de nuestra Madre Patria es la garantía de que los fines por los que nuestros hermanos dieron sus vidas, han de ser asegurados y defendidos con firmeza por cada hijo de la Nueva Yugoslavia.

La soberanía, la independencia y las libertades conquistadas por nuestros pueblos serán DEFENDIDAS y RESPETARAN las de los otros pueblos, procurando vivir en armonía con todos aquellos que amen la democracia, las libertades y el progreso de la humanidad.

Los hijos de la Yugoslavia de Tito defenderán con sus vidas la paz y combatirán firmemente a los incendiarios de la guerra, a los que quieren sumir al mundo en una nueva hoguera, al imperialismo rapaz y a toda provocación belicista.

Lucharán por el respeto a la AUTODETERMINACION de los pueblos como exponente de la defensa de la Paz y del progreso.

Nuestros pueblos atraviesan por la etapa de su reconstrucción en procura del cumplimiento del Plan Quinquenal, en procura de la edificación del socialismo, hacia una mayor cultura y bienestar.

Esta etapa es difícil, llena de escollos, tan difícil como la propia liberación en la guerra. Pero los pueblos de Yugoslavia, unidos en la Guerra Patria, expulsaron al invasor y de la misma manera unidos como nunca, sabrán sortear a todos los escollos que puedan interponerse en el camino de la construcción de una vida mejor y más digna.

Las calumnias, las mentiras del Cominform están siendo combatidas, en los hechos, por los pueblos de Yugoslavia a través de la industrialización, de la electrificación del país, a través de la economía comunal, a través de miles de nuevas cooperativas, en la elevación de la cultura, a través de un mejor standard de vida, a pesar del boycott económico por los países del Cominform.

Hoy como ayer nuestros pueblos están en la vanguardia por el progreso humano, a pesar que se los quiere hacer: "agentes imperialistas" o "brigadas de choque fascistas".

Estas "expreisiones" dirigidas a un pueblo de héroes, con pretensiones de borrar su brillante historia, encontrarán la debida respuesta por todas las consciencias libres del mundo.

En una época, como la que se atraviesa, cuando con la guerra se quiere dar la salida a un sistema agonizante, los hombres de la democracia, del progreso y de la Paz deben estar UNIDOS, estrechamente, más que nunca. Este frente de la avanzada de la humanidad, se ve quebrado por culpa de los hombres del Cominform. Frente a este estado de cosas los hombres que han dado este "mal paso" —frente a la opinión libre del mundo— deben corregir los errores y retomar el camino de la unión de la familia socialista, de todos los hombres libres amantes del progreso y de la Paz.

Que la colonia yugoslava en la Rep. Argentina, Patria de San Martín, se UNA y dé impulso a su vida cultural, societaria y de SOLIDARIDAD hacia nuestros hermanos de la Nueva Yugoslavia, que edifiquen su destino bajo la guía de su hijo más preclaro: Mariscal Tito.

¡Viva el 29 de Noviembre!

¡Viva la Rep. Federativa Popular de Yugoslavia!

¡Viva la Rep. Argentina!

oblastniki niso varčevali s praznimi obljubami, ki jih pa niso nikdar skušali uresničiti. Morala je priti ljudska oblast svobodne jugoslovanske domovne, da je takoj poiskala sredstva za ureditev vodovoda. Brici pa so dali na razpolago svojo delovno silo. Pravijo, da ne bodo več dolgo, ko bodo imeli svoj vodovod, ki ga jim ni dala niti starikava Avstrija, niti fašistična Italija. In števerjanci? Z žalostjo, brez upa zro tja čez k briškim bratom, ki spoznavajo ob vsakodnevnih razlikah glede na razmere pod tujimi oblastniki pravo, visoko vrednost svobodne domovine ter nje-nega čutečega razumevanja za ljudske potrebe.

BARBARSKA SVOJAT JE NAPADLA SLOVENSKEGA OBČINSKEGA SVETOVALCA

V goriški mestni posvetovalnici na gradu je zopet nastal hrup. Šovinistični elementi so se topot razburili zaradi treh interpelacij občinskih svetovalcev Demokratične fronte Slovencev, ki terjajo imenovanje uradnega tolmača za slovenščino pri občinskem svetu, uvedbo dvojezičnosti v vseh občinskih listinah in obsodbo nedavne terorističnega napada na Korenovo trgovino. Občinski možje se niso upali razpravljati o tej stvari in so jo preložili na naslednji dan. Takoj smo vedeli zakaj. Naslednjega dne so se namreč nagneli v tistem delu posvetovalnice, ki je namenjen občinstvu, razni sumljivi tipi. Znano je o njih, da ne morejo preboleti dejstva, da sedijo v goriškem občinskem svetu tudi zavedni slovenski možje, pripadniki borbenega programa Demokratične fronte Slovencev. Bill pa so razočarani v svojih temnih namerah. Župan je namreč prenesel razpravo o navedenih interpelacijah na prihodnjo sejo občinskega sveta. Neučakana barbarska svojat prenapetežev, ki je prežala na galeriji na trenutek, ko bo lahko nastopila s hrúšcem in truščem, pa se ni mogla sprijazniti z mislijo, da ne bo imela prilike, izkričati iz sebe ploho običajnih šovinističnih psovka na slovenske svetovalec. Zato je stekla na grajsko dvorišče in navallila na tov. Pavlina. Podivjani žensčeti, ki sta bili med napadlec, sta ga opljuvali. Pri tem nezasišlanem opraviču je priletelo par pljunkov tudi na župana Bernardisa, ki je stal v bližini. Ta dogodek na goriškem gradu nam predočuje nepopoljljivost brezsravnih fanatikov in njihove nizkotne, ustrahovalne metode, ki pa ne bodo dosegle svojega namena, hkrati pa lažno baharijo o "demokraciji" reakcionarne degasperijevega režima.

PO FAŠIZMU ZATIRANI ISTRSKI ČLOVEK JE NAŠEL SAMEGA SEBE

Gospodarska razstava v Kopru, središču cone B Svobodnega tržaškega ozemlja, ki je pod jugoslovansko vojaško upravo, je za istrsko ljudstvo tega področja pomemben dogodek. Letošnja razstava je presenetila številne obiskovalce glede na obsežnost in posrečeno ureditev razstavnih prostorov ter razstavljenih predmetov. Razstava je živ odraz razgibane gospodarske delavnosti, pa tudi važnih uspehov delovnega ljudstva na navedenem področju. Na vseh toriščih gospodarstva je izkazan nedvomni napredek. Razstava dokazuje, da je po italijanski buržoaziji in fašizmu zatirani istrski človek našel samega sebe, kljub vpitju italijanske reakcije in obrekovalni nemoči vidalijevcev. Razstava pa tudi kaže istrskemu ljudstvu pot, po kateri mora naprej, če hoče dvigniti svoje gospodarsko in kulturno življenje, ki kaže že sedaj orjaški napredek v primeri s prejšnjim stanjem, saj imamo danes v jugoslovanski coni STO-ja 62 prosvetnih društev, 13 pevskih zborov, 28 gledaliških druščin ter 11 godb in je bilo lani organiziranih 53 splošno izobraževalnih tečajev, 180 predavanj in 312 kulturnih prireditev. Vsa ta neizčrpna delavnost je omogočena istrskemu delovnemu ljudstvu v novih pogojih jugoslovanske uprave. Osvetljuje nam presenetljivo razliko, ki jo dojemamo ob pri-

merjanju vsestranskega mrtvila in zastola v angloameriški ter naraščajočega gospodarskega in kulturnega razmaha v jugoslovanski coni Svobodnega tržaškega ozemlja. V luči letošnje koprsk razstave stopa ta stvarnost še jasneje in krepeje v ospredje.

MED NASIM LJUDSTVOM

V Trstu so umrli 23 letni Simčič, 42 letna Amalija Lojk, 68 letna Jožefa Marinič, 69 letni Karol Besednjak, Nives Jenko, 38 letna Alojzija Delak por. Škerl, 69 letni Rudolf Jaklič, 54 letni Karel Slavik, 79 letna Antonija Vatovec, Zofija Jogan, Marija Komar iz Ricmanja, 86 letna Marijana Humar vd. Sinigoj, 64 letni Jožef Zupan, 55 letni Robert Cosulič, 90 letna Helena Pegan vd. Pertot in 61 letni Stefan Padovan, 67 letna Marija Bekar, 71 letna Ana Komar, 69 letna Mercedes Pahor, 89 letna Marjeta Iskra, 27 letna Marija Bizjak, 62 letni Marij Žužek, 67 letna Barbara Gerčič, 56 letna Bruna Bubnič, 79 letna Ivanka Živec por. Cigoj, 73 letna Antonija Kovačič, 85 letna Frančiška Žerjal vd. Marušič, Marija Romi vd. Marčič, 61 letni Karel Kolančič, 63 letna Albin Pavlovič, 39 letni Ivan Jerih, 59 letna Angela Jurčič, 78 letna Anavčič, 44 letni Ivan Jevšček, 55 letni Alfonz Dodič, 60 letna Alojzija Ščuka in 72 letna Terezija Perko.

V Gorici so umrli 57 letna Lucija Brab, 57 letna Veronika Cigoj, 72 letna gospodinja Lojzka Danevšič, 64 letna gostilničarka Natalija Molar, 63 letni slikar Ivan Hinek, 60 letni kmet Stefan Tomšič, 76 letni kmet Jožef Pirh, 81 letni upokojenec Franc Delkin, 62 letna gospodinja Antonija Kustel, 68 letna gospodinja Gema Jankovič, 81 letna upokojenka Marija Popel in 68 letni karmnosek Valantič Peter.

Prisv. Soboti (Trst) so odprli novo veliko šolo s 24 učilnicami za 1000 učencev. To šolo pa bi radi zagotovili le italijanskim učencem, medtem ko bi radi odrinili slovenske otroke v staro, vlažno šolsko poslopje.

Naš tržaški rojak dr. Lavo Čermelj je praznoval 60 letnico rojstva. Slavljenec je znan po svojem javnem, prosvetnem in znanstvenem delu v prid tržaškim in vsem primorskim Slovincem.

Tržaška Glasbena matica proslavlja 40 letnico, kar je bila ustanovljena. Ustanovljen je 19. oktobra 1909 takratni učitelj in Ciril Metodovi šoli tov. Karol Mahkota.

Prosvetno življenje v štandrežu je zelo razgibano. Ni davno tega, ko smo podajali pred množicami goriških Slovencev "Miklovo Zalo". Sedaj se pripravljamo na prizoritev župančičeve "Veronike Deseniške".

V Pevni smo pokopali znanega partizanskega borca 38 letnega Ludvika Štibičgoja. Podlegel je za vojnimi posledicami. Do zloma Italije je bil italijanski vojak v Afriki, od koder se je prebil k partizanom. Številno spremenstvo na njegovi zadnji poti priča o pokojnikovi priljubljenosti. Slava njegovemu sponžinu.

V Gorici narašča brezposelnost. V mestu je sedaj že nad 4000 brezposelnih.

V Sovodnjah so aretirali 40 letnega Tomšiča Antona, 60 letnega delavca Josipa Ciljana in 53 letnega sedlarja Butkoviča K. Karla, češ da so l. 1945 pomagali ubiti pet italijanskih vojakov. Ljudstvo je zaradi nasilnih aretacij silno ogorčeno.

V goriškem sanatoriju je preminila znana gostilničarka iz štandreža Lina Molar. Pokojnica je bila zavedna Slovenka in je vneto podpirala partizanske borce. Štandreški pevci so ji zapeli za slovo gniljive žalostinke. Množica pogrebcev je zasula njen grob z vencji in šopki.

Prosvetno društvo v Podgori je organiziralo dvodnevno potovanje na ozemlje Slovenske Koroške, kjer naj bi podgorški pevci s svojo pesmijo razveselili koroške brate. Pristojna oblast ni odobrila kolektivnega potnega lista. Vse bolj spoznavamo, da smo državljani druge vrste, ki imajo samo dolžnosti, pravice pa nobenih.

ARGENTINSKE VESTI

Trije italijanski učenjaki, ki jih je poklicala argentinska vlada, da naj bi proučili bolezen "brucellosis", katera napada govejo živino in se lahko prenese tudi na ljudi, so že pričeli s svojo nalogo. Ko bodo poizvedovanja zaključena, bodo imeli predavanja v Instituto Bacteriologico Argentino. Njih namen je najti potrebna sredstva za izdelovanje sirupa, kateri je potreben za cepljenje proti tej bolezni.

Gene vozim listkom na železnicah bodo s prvim decembrom podražile na vsem omrežju argentinskih železnic.

"Argentina", to je šolska ladja, se je po štirih mesecih šolskega potovanja po raznih morjih, vrnila v Buenos Aires dne 15. novembra. Ladjo je pogled "sorodnikov" kadetov, pričakovala ogromna množica ljudstva, katero je bilo novim mornarskim častnikom dobrodošlico.

VI. kongres argentinskih kmečkih zadrug se je pred kratkim vršil v Bs. Airesu in zaključil v Pergamini. Kot je bilo predvideno, je Kongres sklenil ozko sodelovati s Federalno vlado, katera mu je obljubila pomagati za tretji izkoriščevalce delavnih kmečkih množic. V ta namen bo IAPI odstopila zadrugam del svojega poslovanja. Bodo zadruga same vnovčevale svoje pridelke, kar bo gotovo posledica izboljšanja za pridelovalce, kakor tudi za potrošnike. Predvidene so tudi velike kupčije z inozemskimi zadrugami.

Petrolej je danes največje bogastvo. Zato je značilno, da so argentinski vrleci dali v enem dnevu 7.871.000 litrov surovega petroleja, kar je rekord v tej industriji, katera se je začela v Argentini pred 30 leti.

Jose Mojica, znani filmski igralec in pevec, kateri je pustil film, da se je posvetil meniškemu poklicu, je imel težave priti obiskati Buenos Aires, a radi nenadne bolezni mu ni bilo mogoče ter je obisk odgodil.

La Capital najstarejši argentinski dnevnik, ki izhaja v Rosariju, je te dni praznoval svojo 82 letnico izhajanja.

Erich Otón Guttsche je javil na policiji, da so mu med tem, ko je on učil v ulici Reconquista 439 telovadbo, izmaknili iz omare zlato zapestno uro

z diamanti in briljantom, kar smatra, da je bilo vredno 10.000 pesov.

Federalna policija je obsodila 207 oseb na 15 do 30 dni zapora, ker jih je našla zbrane, dne 29. septembra v ulicu Maipú 749 v sedežu Instituto Argentino Ruso. Policija zatrjuje, da se je tam vršila konferenca brez tozadnega policijskega dovoljenja.

705 oseb, med temi tudi ženske in otroci, je bilo aretiranih dne 5. novembra v sedežu Komunistične Partije Argentine v ulici Bahia Blanca 2246. Zbrali so se tam, da bi praznovali obletnico oktobrske revolucije. Policija je izdala za to potrebno dovoljenje, a občinska policija je v zadnjem trenutku prepovedala proslavo, češ da so prostori v slabem stanu. Sodnik Malabran je aretirane obsodil na 4 dni zapora in nekatere voditelje kakor je V. Codovila pa na 30 dni zapora.

Avtomobilске dirke "Gran premio de la Argentina 1949" so povzročile veliko zanimanje med vsemi prebivalci, ki z vso pozornostjo sledijo razvoju. Boj za prvenstvo se vedno bolj zaostrojuje med dirkačem Juan Galvez ter J. M. Fangio.

Brez sodavice smo v Buenos Airesu že skoraj en teden, kajti delavci v tovarnah sodavice stavkajo in zahtevajo zboljšanje svojih mezd.

Cena vožnje na vseh kolektivih se je zelo podražila. Za potovanje, ki se je plačalo samo z 10 cent, je treba sedaj plačati celo 30 cent. Cene so razpredeljene po oddelkih in plačati je treba večsih vožnjo 20 cent., samo za 500 metrov razdalje. Seveda je ta povisek zelo velik udarec za bornega delavca.

Delavci sladkorne industrije v Tucumanu še vedno stavkajo in ni nobenega sledu, da bi prišlo do sporazuma. Vprašujemo se, po kakšnih cenah bodo plačevali sladkor, ko pride do končnega sporazuma med delavci in industrijalci.

Dr. Hinko Halpern
 Specijalist notranjih bolezni
 Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure
SAN MARTIN 955 - 1 nad. - Dep. C
 T. A. 32 - 0285 in 0829

PO NASELBINI

Velikanski uspeh jugoslovanskih strelcev

NA MEDNARODNEM TEKMOVANJU V BUENOS AIRESU SO SI PRIBORILI DRUGO MESTO V STRELJANJU Z VOJNIMI PUŠKAMI

Kakor smo že poročali v zadnji številki SOVENSKEGA GALSA, je dospela z "Dubrovnikom" skupina jugoslovanskih strelcev, da se udeleži velikega mednarodnega tekmovanja za svetovno prvenstvo, ki se je vršilo v Buenos Airesu od 4. do 12. novembra.

Ekipo, ki je predstavljala našo domovino so tvorili: vodja ekipe tov. Milan Štefanović, in člani Mimor Marković, Stevo Prauhart, Tihomir Sertić, Dragan Tosnić, Ljubiša Petrović, Milovan Mihorko, Franc Planinc in Peter Čestnik. Tovariša Marković in Slovenec Čestnik spadata med stare in dobro izvežbane strelce in tov. Petrović in Sertić spadata med najboljše strelce naše jugoslovanske mladine. Tov. Stevo Prauhart je prvak v streljanju FLRJ.

Mednarodnega tekmovanja v Buenos Airesu se je udeležilo 10 evropskih in ameriških držav. Med temi so se nahajali najboljše in večletni svetovni prvaki, ki so tudi na sedanjem tekmovanju v Buenos Airesu pokazali njihove velike zmožnosti.

Toda tudi naši jugoslovanski strelci so se prav dobro izkazali, kajti videli smo, da z uspehi, ki so jih dosegli, ne zaostajajo več mnogo za svetovnimi prvaki. V naši socialistični domovini se šport v streljanju prav dobro razvija in dokazali so nam naši strelci, da danes lahko že tekmujejo z najboljšimi svetovnimi prvaki.

V zadnjem svetovnem tekmovanju, ki se je vršilo v Stokholmu in katerega se je udeležila tudi naša jugoslovanska reprezentanca, so naši strelci dosegli 7 mesto pri streljanju z vojnimi puškami. Nastopanje s tem orožjem se vedno smatra kot najvažnejše v strelskem tekmovanju.

Ko smo ob prihodu pozdravili skupino naših jugoslovanskih strelcev, so nam na vprašanja zelo skromno odgovarjali. Zagotovili pa so nam, da bodo na tekmovanju častno zastopali našo domovino, niso nam pa izjavili do katerega mesta se nameravajo povzpeti. Upanje smo sicer imeli, da nekoliko zboljšajo svoj položaj v svetovnem prvenstvu, nismo pa pričakovali, da si bodo priborili drugo mesto in nismo tega pričakovali radi tega, ker tekmovati so morali z najboljšimi svetovnimi strelci, kakor so Švicarji, Finci, Norvežani in dr.

Veliko zaupanje smo imeli v naše strelce, kajti prepričani smo bili, da nas oni ne bodo varali. Kakor je naša navada, da običajno vedno naše tovariše, ki dosepejo iz naše domovine, tako smo tudi večkrat obiskali skupino naših strelcev. Vedno so nam v pogovorih izražali ono veliko ljubezen, katero čutijo do naše domovine, ono ljubezen, katero čuti vsak zvest sin naše socialistične države. Prepričali smo se, da so naši strelci zvesti narodi, katerega predstavljajo ter da bodo napravili, kar je v njihovi moči, da bodo najčastnejše predstavljali naš jugoslovanski narod.

Ko smo dospeli na strelišče v Nuñez, smo takoj opazili, da med raznimi zastavami plapolata tudi naša jugoslovanska peterokrako zvezdo. Videli smo tudi, kako se naši strelci na strelišču vežbajo. Imeli so tam svojo kabino, kakor so to imeli vsi strelci drugih narodnosti, kjer so namreč hranili orožje. Moramo pa tudi pripomniti, da je bila naša reprezentanca zadnja, ki je dospela v Buenos Aires, vse druge reprezentance so dosepele več časa pred tekmovanjem in razpolagali so tudi s potrebnim časom za vežbanje. Naši strel-

Dr. A. Kirschbaum
Dra. María Kirschbaum
 AHO ZOBOZDRAVNICA
 LOPE DE VEGA 8271 T. A. 50-7887

FRANCO BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Ko je Čedermac pogledal skozi šipe, je Skubin še vedno stal na cesti in gledal za njim. Tedaj se mu je milo stori. Saj morda ni slab, le tako strahansko vetrnjaški je in nerazumljiv. Pa se je znova zakrknil. Pomahal mu je z roko, več ni mogel storiti.

Avtobus je naglo vozil skozi dolino, mimo so bežale jesenske barve bregov. Čedermac jih je lovil z očmi. Šele ko je izstopil, je čutil, da je to daleč za njim, vrnila se mu je vedrost. Do Severja je bilo še precej daleč, vendar ni iskal voza, krenil je peš po samotni cesti. Nebo se je bilo ujasnilo, le posamezni oblaki so kot samotni otočici še viseli na modrini. Jesenska prireda se je kopala v svetlobi, bregovi so bili okovani z zlatom. Čedermac se je razgledoval po gozdovih, ki so bolj in bolj izgubljali listje, po poljih s strnišči, po pašnikih, po katerih so se leno prenikale rjave lise pasočje se živine.

Vas je čepela na položnem pobočju ob reki, obrnjena proti soncu. Slive, s korci krite hiše, stisnjene v široko kopico; od daleč so delale vtis utrjenega mesteca. Obkrožali so jo sadovnjaki in

njive, ki so se raztezali prav do vode in še v breg do prvih melin in skal. Više v hribu je bil svet gol in pust brez grmovja in trave. Le visoko nad skalami, ki so visele, kakor da se bodo zdaj pa zdaj zrušile v dolino, so se raztezale senožeti in gozdovi.

Prednja stena župnišča, ki je stalo poleg cerkve sredi vasi, je bila do vrha prepletena z divjo trto. Jesen je je čudovito pobarvala; rdeče, ki se je rahlo prelivalo na zeleno. Čedermac je pozvonil, z dvorišča se je oglasil pasji lajež in drobne stopinje. Skozi špranjo vrat je pogledal obraz živahnega dekletca, ki se je v trenutku ves razžarel in nasmehnil.

Ali so gospod doma? Da, prečastiti. Naj vstopijo. Marš! Kastor! Zakaj tako lajaš? Pes je obvohal novodošleca in mahal z repom. Župnik je hodil ob zidu sem pa tja in bral revir. Ustavil se je, porinil naočnike na čelo in zastrmel nekaj trenutkov. Nato mu je z veseljem obrazom in razprostrtimi rokami stopil naproti. Prijatelj sta se objela.

"Kaj vidim! Kaj vidim! Pa nič nisi

sporočil. Nič nisi pisal!"

"Kaj bi! V glavo mi ne kane, pa pridem. Ali je kaj narobe?"

"Nič nič," je hitel Sever zadovoljen in dobre volje. "Prav nasprotno. Sa sem te čakal. Saj bi bil jaz prišel k tebi, a sem se bal."

"Tako hudi pa nismo. Ljudi še ne žremo."

"Malo manj, malo manj."

Čedermac je ganil prisrčni sprejem. Sladko mu je stopilo v sree; počutil se je krepkejšega in mlajšega. Z nasmehom je gledal svojega prijatelja. Koliko let se že nista videla? Postaral se je nekoliko, rahlo osivel, vid mu je malce opešal, a je še vedno svež. Z Moradinijem sta si bila prijatelja, res, a sta se ujemala bolj z razumom kot s srcem. Don Jeremia je samo mislil kot on, Sever je tudi čutil isto. Izobražen in preudaren, izkušen; imel je poseben dar, da je gledal v človeško dušo. Vzbujal mu je zaupanje, nihče tako; prav to ga je zdaj prignalo k nemu.

"Kaj le stojiva?" se je spomnil Sever. "Tu je prepil. Stopiva v izbo! Ali si žejen?"

"Počakaj!" ga je zadržal Čedermac. "Pojdiva najprej v cerkev! V cerkev bi rad pogledal."

"Saj je še čas. Nekaj dni ostaneš pri meni, ne?"

"Kako? Nočoj to noč, nič več. Ali

ne veš, da je že petek? Nekaj bi rad na samem govoril s teboj... čisto na samem..."

Sever se ni več ustavljaj; odšel je po ključ, stopila sta na vas in v cerkev.

Ta je ibila med vojno porušena, zdaj je stala na videz čisto nova. Prežive barve svetnikov, cvetice, vtis snaznosti in prazničnosti... Čedermacu je bila domača cerkev v Vrniku ljubša, bolj je dvigala duha in silila na kolena, k molitvi.

"Še mnogo manjka," je Sever gostobesedil. "Predvsem bi jo rad poslikal. Pa ni denarja. Še tako smo veliko žrtvovali. Saj so se mi že ponujali parkači, za majhen denar. Pa bi iz tega ne bilo nič spodobnega. Nočem, da bi mi jo poslikali z zajčki kot kako purgersko kuhinjo," se je tiho zasmejal.

Čedermac je ostal resen, njegove misli so bile drugje. Nenadoma se je ustavil in se zazrl v prijatelja.

"Ivan," je spregovoril zamolklo. "Hotel bi, da me spoveš."

"Ali se tako mudi?" se je Sever začudil.

"Da. Čimprej bi rad opravil."

Sever se mu je za trenutek zagledal v oči, nato se je naglo okrenil in odšel v zakristijo...

Potem sta se vračala v župnišče, bila sta molčeča in zamišljena, kakor da

et so pa dospeli le par dni pred nastopom in niso torej razpolagali s potrebnim časom za vežbanje. Izpovedali so nam tudi, da jim zaprto strelišče v Nuñezu ovira vid, kajti vajeni so bili v domovini streljati na odprtih in svetlih streliščih. V kratkem času vežbanja, jih tudi te težkoče niso več ovirale.

Tekmovanje je pričelo 4. novembra. Naša reprezentanca ni nastopala pri tekmovalstvu z raznovrstnim orožjem, kajti upoštevati moramo, da šport v streljanju v domovini ni še dobro razvit in da naši strelci niso še imeli prilike, da bi se vežbali z različnim orožjem. Najvažnejše je bilo, da je naša ekipa nastopila pri najvažnejšem tekmovalstvu, ki je nastop z vojaškimi puškami. Ker je nastop z vojaškimi puškami najvažnejši, se je tudi to vršilo ob zaključku svetovnega tekmovalstva.

Naši strelci so pri posameznih nastopih dosegli velike uspehe. Že prvi dan, ko so nastopili, so dobili nekoliko medalj in to: Prauhart in Kratovil, čestnik in Mihorko. Drugi dan je čestnik dosegel srebrno medaljo in Prauhart je dosegel rekord in dobil zlato medaljo. Tretji dan so naši strelci dobili pet srebrnih in dve bronasti medalji.

Dan ob zaključku tekmovalstva je pa naša jugoslovanska reprezentanca dosegla največji uspeh. Ta dan so nastopile na strelišču najboljša svetovna ekipa, med temi Argentina, Norveška, Finska, Švica in Švedska. V naporni veliki borbi, kjer so tekmovali najboljši med najboljšimi, kjer je bil izid odvisen od vsakega strela, je naša petorica hladnokrvno in častno izpolnjevala svoje dolžnosti. Odmeval je strel za strelom in v oko središča so se zasažale krogle. Najboljši svetovni strelci so tekmovali z našimi za prvo mesto in za ponos svoje države.

Ko se je poleg glas strelcev, javili so, da smo na četrtem mestu. Toda naši strelci so pri nadaljevanju vedno boljše in boljše boljšali svoj položaj. Naš Slovenec čestnik je vse iznenadil, ko je ležeč in sigurno spuščal kroglo za kroglo v samo središče. Hladnokrvni Prauhart, prvak naše države, je z vsakim strelom vzbujal večje in večje zanimanje in tako postal najzanimivejša osebnost tekmovalstva.

Ko je bilo tekmovalstvo zaključeno, javili so nam, da smo na tretjem mestu. Kom-

Stavbeni kovač FRANC ČOHA

Calderón 2779

T. E. 50-6655

sija je šla na delo, da pripravi končni izid. V tem času smo pozdravljali in čestitali našim strelcem, ki so najčastnejše predstavljali naš strelski šport.

Končni izid pa je bil še boljši, kakor so javili prej. Naši strelci so si priborili drugo mesto na svetu. Prva je bila švedska in za nami je Švica, Argentina, Finska in Norveška. Posamezno je tov. Prauhart v klečečem položaju dosegel drugo mesto na svetu, a naš Slovenec čestnik je v ležečem položaju dosegel prvo mesto.

Naši strelci so torej pokazali svetu, da lahko tekmujejo z največjimi in najboljšimi prvaki. Jugoslovanska ekipa je dosegla zelo velik uspeh, kajti iz sedmega mesta je prešla na drugo mesto. Pred nami je samo še Švedska, ki je na tem tekmovalstvu pokazala res veliko sposobnost v tem športu.

Nastop naših strelcev na strelišču je vzbudil veliko zanimanje med našo jugoslovansko naselbino. Vse dneve smo opazili na strelišču naše rojake, ki so res z zanimanjem sledili tekmovalstvu. Vsak uspeh naših strelcev je bil pozdravljen s stiskanjem rok. Opazili smo med drugim, da je bil vse dneve prisoten na strelišču naš tovariš Božič iz Saavedre.

Naši strelci so morali še isto noč po nastopu takoj odpotovati z "Radnikom". Povrniti so se morali takoj radi njihovih poslov, kajti oni ne živijo od tega športa. Res škoda, da niso ostali še med nami, da bi jim lahko izkazali naše priznanje za njihove uspehe, ki so jih dosegli na tem mednarodnem svetovnem tekmovalstvu in ki so res častno zastopali našo domovino FIRJ.

Slovo

Kakor je v posebnem dopisu omenjeno, je Boris Ličen odpotoval z "Radnikom" v domovino. Imeli smo priliko videti, da ga je v pristanišče prišlo spremiti res lepo število sorodnikov in prijateljev. Posebno smo opazili tudi mnogo mladine, katera se je poslovila od tovariša, s katerim so skupno sodelovali v naših bivših organizacijah.

Ob odhodu smo ga naprosili, naj nam píše kaj o Jugoslaviji in za kar se je Boris tudi obvezal. Upamo, da bo to tudi izpolnil in veselilo nas bo, saj vemo, da mladinec kot je Boris, ne bo povedal drugega kot samo resnico.

Želimo mu srečno pot in največjih uspehov!

kdaj zatresel glas, olajševalo ga je. Sever ga je zresnjen poslušal, se zdaj pa zdaj zdrzil, ali pa je zastrmel v dim, ki se je dvigal od cigare in izginjal v mraku pod stropom, kakor da se je zazrl v privide svojega bodočega trpljenja.

Čedermac je povedal do konca in umolknil, bilo je neka časa vse tiho, le izza vasi se je oglasil jasen vrisk, kakor da se je nenadoma vžgala svetla luč in v hipu ugasnila.

"Ves naš odpor je bil zaman," je dostavil Čedermac.

"Saj ni bil," se je Sever zganil kot zdramljen in otrnil cigaro. "Ni bil zaman. Če bi bili mirno sprejeli, bi se upali dalje, tako pa si bodo prej dobro premislili."

"In vendar ste zdaj vi na vrsti. Vse besede, vsi znaki kažejo na to."

"Ne verjamem," je Sever stresnil z glavo. "Vsaj ne tako kanalu. Menda dobro vedo, da bodo pri nas naleteli na trši oreh."

"Mislíš, da ga ne bi strli?"

"Že. Ne rečem, da ne. Sili bi se morali končno vdati. Kdo bo v tem boju imel večjo škodo, je drugo vprašanje. Mi nimamo vaše vzgoje in zato tudi ne nekaterih vaših predsodkov, ne da bi s tem hoteli žaliti. Naš odpor bo trdovratnejši; državi bo škodoval na ugledu, ker bo ostreje odjeknil v svetu. Pa ni samo to. O škodi, ki bi

Ob zaključku šolskega leta

Koliko različnih sanj ima mladina, ko se bliža konec šolskega leta, ko bo enkrat zapustila učilnice in se podala v življenje samostojnosti, odgovornosti, napredka itd. Prevzeli bodo posle. In jim bodo nudili novih obzorij, novih zadoščenj...

Drugi pa, ki bodo v prihodnjem šolskem letu še nadaljevali započete šole, se bodo z veseljem spominjali na preteklo šolsko leto, ki jim je prineslo toliko lepih in grenkih trenutkov. Mnogi bodo morali še dokončati leto z dopolnilnim izpitom. Pa tudi oni imajo upanje, da se vse lepo izteče in tako slede brez zamude bodoče šolsko leto skupno z ostalimi součenci.

Bliža se h koncu šolsko leto in vsi učenci in dijaki, bodo veselo preživeli počitnice z zavestjo, da je za njimi leto učenja, ki je rodilo lepe uspehe, leto učenja, v katerem so se marljivo učili in pridobili mnogo znanja in zato tudi dobre ocene.

Vendar pa ne sme tudi počitnice njih še izmed mladine prebiti v brezdelju, kajti življenje brez dela ni dostojno. — V počitnicah se ne sme pozabiti na knjigo in učenje. Predvsem pa to velja za tiste, ki se med šolskim letom niso ravno najbolje izkazali. Naloga teh je, da v počitnicah popravijo to, kar so tekom šolskega leta zgrešili, da bodo v počitnicah nadoknadili znanje, ki si ga v šolskem letu radi premalo učenja niso pridobili.

Kajti znanje je ključ do sreče, in že star pregovor pravi: "Kdor več zna, ta več velja!" Znanje je moč, ki se

je ne da zlomiti, a pridobi si to moč lahko vsakdo.

Poleg učenja in čitanja časopisov in knjig pa bodo naši dobri in pridni učenci posegli tudi po slovenski besedi in uporabili vsaj nekaj trenutkov ter se posvetili vaji v čitanju in pisanju, ker nam v slovenskih tečajih ni mogoče nadaljevati tega tako koristnega poučevanja.

Saj lahko rečemo, da ni slovenske hiše, kjer bi se ne dobilo eno ali drugo našo knjigo in iz nje se vaditi čitanja in pravičnega izrekanja, ako pa bi vam kaj ne bilo znano, pa se zatečite k starišem in oni vam bodo radi volje prav vse lepo po naše raztolmačili.

Stariši imajo prav gotovo mnogo dela in kako bodo veseli vas, ako vam lahko kaj raztolmačijo in povedo o naši domovini, o naši zgodovini, saj oni to najbolj poznajo, ker so tam živeli in preživeli svojo mladost; pa kako bodo veseli, če jim boste v počitnicah tudi pomagali pri različnih delih.

In pa taborenje, izleti v naravo, ob morje in reke. Tudi tja bo šla naša mladina. V čistem zraku in lepem soncu, ki bo krepilo njihovo zdravje, bodo naši otroci pri delu, učenju in zabavi preživljali zaželjene počitnice.

A v mladih sreih naj vzklije zavest, da brez učenja in dela ni radosti in ni življenja, kajti učenje in delo ustvarjata leube življene in pa zadovoljstvo v mladih sreih.

Učitelj

KROJAČNICA CIRIL PODGORNIK
Tinogasta 5206 Buenos Aires

NAZNANILO

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da je dne 11. oktobra t. l. za vedno zatisnila oči naša preljuba mama

IVANKA LUKAČ roj. ŠKERJANC

doma na Orehku št. 6, občina Materija.

Štela je 78 let.

Ivan in Anton, sinova; Pavla por. Mlakar, hči Buenos Aires, novembra 1949.

ju je minila vsa vedrost. Odšla sta v izbo, ki se je zaradi obilice knjig ob vseh stenah zdela razkošna in bogata. Govorila sta o vsakdanjostih, po kapljicah se jima je vračala prejšnja dobra volja.

Medtem se je zvečerilo. Odzvonilo je Zdravo Marijo, pisane barve neba so se raztopile v črnino. Svetilka je razsipala svetlobne trakove po stenah. Pod oknom je stopical pes in zdaj pa zdaj srdito zaréčal v glasove vasi, ki se je zmeraj bolj zagrinjala v molk. Oddaljen šum reke, ki je padala čez jez. Na nebu so med oblaki zagorele mehke zvezde.

Po večerji sta obsedela pri črni kavi. Sever je kadil cigaro, Čedermac pa prekladal tobacnico iz roke v roko. Nenadoma jima je zmanjkalo besed, gledala sta se in nasmihala. Čakal ju je razgovor, ki sta ga odlašala kakor da se bojita dotikati se boleče rane. "Sam Bog ve, koliko smo prestali!" je Čedermac vzdihnil iz misli, ki ga ves čas ni zapustila.

In je pripovedoval gladko, brez odmora, kakor da se je prej pripravil in je težko čakal toga trenutka. Vse, česar mu ni povedal že med spoved-česaar mu ni povedal že med spovedjo, nanje dogodke, besede, podrobnosti; z vročim glasom in v plastičnim barvah, z vso silo svojega duha, učinkovito kakor iz navdiha. In ga ni razburalo, četudi se mu je kdaj pa

zadela Cerkev, niti ne govorim. Že danes, dragi moj, že danes! Verni ljudje, pa se z besedo in sreem obračajo od Rima."

Čedermac je zavzet razširil oči.

"Kaj praviš?"

"Govorim, kar vem. Hudo je, priznam, a čemu bi se slepili? Vaša zadeva je napravila pustošenja nič koliko. Tu, pri nas, so verniki zagrenjeni in razočarani, zunaj pa naši ljudje prestopajo v drugo vero.

"Zaradi nas?" je dahnil.

"Zaradi vas."

"Ali to vedo? Ali to vedo?"

"Vedo, seveda vedo. Kako bi ne vedeli, saj je javno! Morda jih je osupnila. Pa kakor vidiš. K"

Sever je umolknil in se zazrl v konec cigare, na katerem je nastajala siva kapica pepela.

"Ne vem, kaj je to!" je vzkliknil Čedermac, ki ga je znova prevzemala bridkost. "Jaz se več ne značem. Stokrat že sem se izprašal do dna. Kdo je v zmoti? Mi ali oni?"

"Župnik se je dvignil, stopil h knjižni omari in nekaj časa strmel v črne hrčte debelih zvezkov, nato je znova sedel.

"Neko knjigo sem iskal," je rekel. "Ne vem, ke jo imam. Pokazati sem ti hotel neko mesto. Pridejo dobe, ko se v Cerкви sami pojavijo zmote... Tako nekako, natančno se ne spo-

minjam. Nočem trditi, da je danes taka doba," se je nasmehnil. "Vsak naj sam presodi."

Bereda je sprožila besedo, zagovorila sta se dolgo v noč.

Vas je bila mirna; tihoto je za trenutek pretrgal le pasji lajež, nato ni bilo slišati glasu razen daljnega šuma vode. Po sobi so gledali temni hrčti knjig s pozlačenimi napismi, v šijah omar se je igrala luč.

V uri na steni je zdrknilo, odbilo je dvanajsto. Gospoda sta se dvignila. Sever je tovariša pospremil v spalnico.

"Ljudem se nisem upal povedati," je vzdihnil Čedermac, ko sta stopila v sobo. "Nisem mogel. Dejal sem jim, da bo v nedeljo vse po starem. Saj nisem hotel lagati, nehote sem zašel v škrpice. Kaj naj storim?"

"Pridigaj slovenski!" Čedermac ga je zavzet pogledal. "Ali ti je prepovedal nadškof?" se je Sever režal. "Saj ti ni. Torej! Ako se ne bojiš posledic, je od sile enostavno."

"Ti se lahko smeješ."

"Saj se ne. Iz žolča se smejem, a to ni nikak smeh. Lahko noč!"

Čedermac je legel in dolgo ni mogel zaspati. Prisluškoval je glasovom noči. Bil je navrhan občutkov, poln vtisov, a vendar se je počutil lahkega. (Nadaljevanje.)

Odhod radnika

Prvotno je bilo javljeno, da bo naš parnik "Radnik" odplul v soboto 12. t. m. ob 15. uri. Pregledovanje prtljage povratnikov je šlo zelo počasi in radi tega ni "Radnik" odpotoval ob določeni uri. In ker so se tudi naši strelec vrnili s to ladjo, je bilo treba čakati njihov prihod, saj so vendar svojo misljo dokončali komaj ob 20. uri. Radi vsega tega se je odhod "Radnika" zakasnil do 22. ure.

Velika množica naših ljudi se je zbrala ta dan v pristanišču, ker posloviti so se hoteli od odhajajočih prijateljev. Dolge so bile ure čakanja za odhod in zabavali so se medtem, da so si ogledovali naš parnik ter na njem brhke naše mornarje, ki so se spretno pripravljali za odhod.

Po toliko urah čakanja smo vendar dočakali vesel in ganljiv trenutek, ki je bil, ko so naši strelec dospeli v pristanišče. Zbrano ljudstvo je že izvedelo, da je naša ekipa dosegla drugo mesto v streljanju z vojaškimi puškami. Zbrana množica je strelec sprejela z burnimi aplavzi in klici, kakor "živi naši strelec, ponosni smo na vaše uspehe". Strelec so na pozdrave prijazno odgovarjali in stiskali roke v slovo.

Mornarji so na krovu še zapeli nekaj partizanskih pesmi in tudi potom zvočnikov smo slišali nekaj naših lepih pesmi. Komandant parnika tov. Vezić se je še vsem zahvalil za vrljupnost, katero so naši izseljenci izkazali posadki za časa bivanja med nami, poslovil se je od nas in dal znamenje za odhod. Ob 22. uri je torej "Radnik" odplul proti naši domovini, kamor bo prispel približno 8. decembra.

Odpotoval, je da izpolni šolanje v novi Jugoslaviji

Ker danes naše ljudstvo še precej razmišlja o naši domovini in se najde tudi še nekoliko neodločnežev, ki dvomijo v resnico in to vsled tega, ker nasedajo skupnici, ki si je nadelo nalogo blati našo domovino, naš narod in njega voditelje. Vsled tega moramo ravno zadnji dogodek nekoliko obširneje opisati, da dokažemo lažnjivost in janičarstvo tistih, ki so pozabili, katere domovine so sinovi. Dokazano pa je tudi, da ima naša domovina dovolj zvestih sinov, ki gredo preko laži in zavijanj ter spoštujejo voditelje naše domovine. Imajo veliko zaupanje v boljšo bodočnost naših narodov, ker znajo, da si isti gradijo boljši dobrobit in to kljub oviram, katere so jim bile vržene od tistih, kateri so vedno na vse grlo kričali, da so najzvestejši prijatelji naših narodov.

Z "Radnikom" je namreč odpotoval Boris Ličen, sin znanega rojaka Stankota Ličen, ki je leta 1947 odpotoval v Jugoslavijo na obisk. Njegov namen je bil tedaj poklicati domov ženo in edinega sina Borisa, ker je pa njegove namene preprečila bolezen se je moral leta 1948 vrniti v Argentino. Ob vrnitvi je SLOVENSKI GLAS prinesel tudi njegovo izjavo in danes vidimo, da je bila resnica, kar je sam pisal. Rekel je namreč: "Ne bo dolgo, pa bom spet zalival rožice na Tvojem grobu, draga mati!"

Tov. Ličen si je tedaj ogledal razne kraje Jugoslavije in videl, kako se tam dela

Vsi nazoči so s ploskanjem in mahanjem belih robcev pozdravljali znanec in prijatelj, kar je bilo znak, da jih nikoli ne pozabijo.

Še zadnji pisk sirene in "Radnik" se je izgubil v temno noč.

in gradi, posebno pa je opazil, kakšno pažnjo posvečajo oblasti naši mladini. Zato je tudi dovolil svojemu edinemu sinu Borisu, da odpotuje v domovino, kjer naj bi izpolnil visoke šole zemljemercev in tehnično rudarsko šolo.

Sedaj pa lahko vprašamo naše čitatelje to: ali ima prav Ličen, ki je pustil edinega sina v Jugoslavijo ali kominformisti, kateri so skušali na vse načine ta odhod preprečiti, saj so preprečili, da ni odpotoval z Borisom tisti, ki je bil določen, da ga seveda spremlja.

Brez dvoma ima prav tov. Ličen. Pri tem pa moramo še kaj več povedati.

Posebno za kominformiste je bila Jugoslavija, pred resolucijo Kominforme, najboljša, najlepša in najnaprednejša država na svetu, kjer je bilo "svobode" na vagon. Po zloglasni resoluciji, pa je za te ljudi v enem samem dnevu vse potemnelo in godi se od tedaj v Jugoslaviji vse narobe, kar so prej na ves glas kričali, da je dobro. Sicer so bili v začetku nekoliko bolj krotki, kajti sramovali so se kar čez noč blatiiti ono, kar so še včeraj postavljali za deveta nebesa. Izmišljajo pa se več časa že take stvari o Jugoslaviji, njenih voditeljih in sploh o vsem, kar je Jugoslovanskega in človeku se prav gabi ko sliši te ostudne laži, posebno pa še, da jih izgovarjajo oni, ki so bili do včeraj naši tovariši in katere smo vedno spoštovali kot dobre in poštene tovariše. Prišli pa smo tudi že davno do zaključka, da vršijo to gonjo proti lastni volji in namreč samo zato, ker je tak "dikta". Ponižuje jih, ker danes naše ljudstvo zna, da sprejemajo navodila od tujcev in zato blatijo svojo domovino. Zavedajo se slabih dejanj, a pri tem rečejo: "disciplina nas prisili, da

moramo delati tako". Vsaj tako se je izjavil eden teh janičarjev, kateri so pripravljene prodati lastnega očeta in mater, ugonobiti svojo ženo in otroke samo zato, da bo zmagala njih mednarodna mržnja proti naši državi. Vse laži, sovraštvo in blatenje naše domovine, ne zadobi odmeva med našimi zavednim rojaki, kateri so ponosni na našo domovino in na naše narode ter njihove voditelje. Naj vedo prodanci, da je na svetu samo ena Jugoslavija in ta je naša domovina, katero smo dolžni ljubiti, jo spoštovati in braniti.

Odhod Borisa Ličen je zelo važnega pomena, kajti on je argentinski državljan in to je velikega pomena.

Želimo mu vsi v domovini veliko uspehov in srečne bivanje med našimi brati.

Zaveden mladenci

TUŽNA VEST IZ DOMOVINE

Sporočajo nam žalostno novico, da je umrla dne 11. okt. t. l. v Orehku, občina Materija v gornji Istri Ivanka Lukač roj. Škerjanc, stara je 78 let.

Pokojnica je bila mati 14 otrok in prestala je z mladoletnimi otroci mnogo gorja v prvi svetovni vojni. Posebno mnogo trpljenja pa je prestala v drugi svetovni vojni, saj je vsem znano, da ljudstvo v Istri je res mnogo pretrpelo.

Kot zavedna Slovenka je pokojnica zelo dobro vzgojila njene otroke. Sinovi Franc, Josip in Ivan, so služili že v prvi svetovni vojni. Josip je kmalu po naboru umrl.

Da je bila pokojnica zelo priljubljena žena je to dokazal njen pogreb, katerega so se udeležili vsi vaščani in znanci iz okolice.

V Argentini se nahajata sina Ivan n. Anton ter hčerka Pavla por. Mlakar, hči Marija se pa nahaja v Afriki. Ostali sinovi in hčere, kakor tudi soprog, se nahajajo doma in vsi bili poleg pokojnice, ko je zatisnila oči.

Vsem ostalim naše iskreno sožalje!

Resnica o škofu Rožmanu

ROŽMAN, KAKOR SO GA POKAZALI NJEGOVI FAŠISTIČNO - NACISTIČNI PRIJATELJI IN SODELOVALCI

(Konec)

"Z verskimi sredstvi" se je boril tudi belogardistični obveščevalni center "Odbora vaških straž", ki je bil pozneje kot "Informativni urad", pod vodstvom Rožmanovega zaupnika Kregarja. V okvirju tega novega sodelovanja kaplana Glavača je bila s sodelovanjem tajna obveščevalna služba "TOS", ki je na podlagi mreže špijonov vohunila med prebivalstvom. Tako zbrane podatke, kot najzaupnejša poročila je izdajala v biltenu "Vesti" v petih izvodih in bila dostavljena v uporabo Hacinovi policiji, Rösenerjevemu štabu, domobrancem, Rožmanu in Gestapu.

Omenjeni kaplan Glavač je obenem z Lenčkom danes med onimi Rožmanovimi branilci v Argentini, kateri bi v stolpcih "Duhovnega življenja" radi izbrisali zloдела nad slovenskim narodom. In pri vsem tem "Duhovno življenje" trdi, da so bili stiki Rožmana z okupatorjevimi predstavniki samo "vljudnostnega značaja", v kolikor niso bile "prošnje za interniranje", "kajti vedno in vedno je bilo treba intervenirati za obsojene komuniste, kar je škof vedno rad storil in naročal tudi duhovnikom..." Mislimo, da je več kot jasno, kaj je Rožman "vedno rad storil" in kaj je naročal svojim duhovnikom...

"Duhovno življenje" bi danes rado prikazalo Rožmana, kot preroka, ki je že pred osmimi leti spoznal "gigantski boj med Bogom in Hudičem". Hoteli bi ga na liniji sedanje papeževske bule in da bi preslepili zapadni svet, ga prikazati kot človeka, ki se je samo ideološko boril proti komunistu ter je bil prav za prav zvest zaveznik zapada proti "komunistični nevarnosti". Pri tem skušajo zbrisati spomine na take "malenkosti", kot je celo prisega domobrancev Hitlerju, na njegov rojstni dan 20.

aprila 1944 ter na dan obletnice prevzema njegove oblasti, t. j. 30. januarja 1945. In v tekstu te prirege je bilo izrecno navedeno tudi, da se bodo domobranci borili "proti zaveznikom". O tem je Rupnik izjavil, da so z "zavezniki" mislili Angloamerikance, kajti Sovj. zveza je bila zelo daleč, "da zavezniki pomagajo partizanski vojski z različnimi sredstvi in da je tudi tehnično nemogoče razlikovati med partizani in Angloamerikanci, če se ti skupno borijo." In pri teh prisegah je Rožman bral mašo in blagoslavljal z "namenom, da ga slovenski narod vidi in pokaže, da je sporazumen z nemško politiko."

Po logiki "Duhovnega življenja" je bil pač Rožmanov "bog" Hitler, "hudič" pa vse ono, kar se je v tej strašni vojni borilo proti krvavemu trinoštvu nemškega in italijanskega fašizma po vsem svetu. "Hudiča" pa je gledal v vsemu svobodoljubnem, kar se ni moglo sprijazniti s koncentracijskimi taborišči, s prevlado "nemške rase" v svetu. Sodelovanje s Himlerjevimi hlapeci je bilo samo na predpisani cerkveni poslušni oblasti, katera je po Rožmanovem mišljenju in po mišljenju "Duhovnega življenja" slonela na "osnovnih etičnih načelih".

V koplek dokazov in materjalov, ki dokazujejo vso pokvarjenost in popolen odpad Rožmana in njegove klike od slovenskega naroda in njegovih interesov, smo smatrali za potrebno, da odgovorimo samo na nekoliko poskusov "Duhovnega življenja", ki hoče pokazati izdajstvo te klike Slovincem v Argentini v lažnem osvetljenju "ideološke borbe" s "čisto verskimi sredstvi". Slovensko preprosto ljudstvo v domovini jih je zavrglo z globokim studom in prezirom in zdaj so računali, da bodo v Argentini, kjer naši ljudje niso sami ne-

posredno doživeli njihovih zločinov, uspele s svojo lažno krinko. Večina naših Slovencev pozna preveč dobro divjanje fašizma še iz pred vojne, saj nas je prav ta fašizem pognal v tujino. Drugi so spet bili ves čas krvave preizkušnje našega naroda tako tesno povezani z njimi, da so tudi iz Argentine lahko spoznali vso pokvarjenost in izdajavstvo Rožmana in njegove klike.

Pisci "Duhovnega življenja" bi nas radi pričrčali, da je Rožman še vedno ljubljanski škof. Lovijo se za goli formalizem, ker Rožman še ni umrl in zato Vovk formalno ni imenovan za ljubljanskega škofa, čeprav je dejansko on ljubljanski škof. Po tem kar smo lahko do sedaj ugotovili, Va-

tikan tudi sam ni preveč oduševljen za Rožmana. Kljub temu, da bi Rožman, kot škof moral obiskati papeža — pri tem kaj nikake izvanredne okoliščine niso zadrževale, on sam pa je to nekolikokrat prosil, toda Rožman do sedaj ni bil sprejet od sv. očeta. Na to naj pa da odgovor "Duhovno življenje". Če bi bil Rožman res pastir svoje črede, kakor to hoče "Duhovno življenje" dokazati, bi vsekakor delil svojo usodo z usodo slovenskega naroda med vojno, kakor je to storil n. pr. pravoslavni patrijarh Varnava, katerega so Nemci sicer strpali v Dachau, danes pa se zato spreha sredi svoje črede vernikov, svoboden v svobodnem Beogradu.

V. tajno

9. studeni 1944.

Vel. št. 44.

TJEDNI POLITIČKI IZVJEŠTAJ br. 41.

od 9. studenog 1944.

Gospodine ministri!

Ovino mi je čast dostaviti vam za 41. tjeđan t. g. ališedno izvještaj.

U povodu premještaja u Prag, konsul je počeo praviti sproštajne posjete u Ljubljani. Značajne su riječi koje su pale kod oproštajne posjete kod gen. Rupnika, ravnatelja redarstva dr. Hacinca,

te kneza-biskupa dr. Rožmana. Bilo je otvoreno priznanje hrvatskoj državi i hrvatskoj vladi na pomoć o brizi za veliki broj Slovenaca koji žive u Hrvatskoj. Tako iste odane je pohvalno priznanje radu i snaretljivosti ovog predstavništva. Knezo Hacinca je knez-bis. up. dr. Rožman uputio blagoslov poslanika i hrvatskoj državi, podijelivši blagoslov svojim konzulu, rekavši neka uvijek živi i djeluje na dobro usrećeno Slovenije.

Dostavljajući gornji izvještaj čast mi je zamoliti vas g. ministre, da ga s izrazne mog dubokog poštovanja, izvolite primiti na znanje.

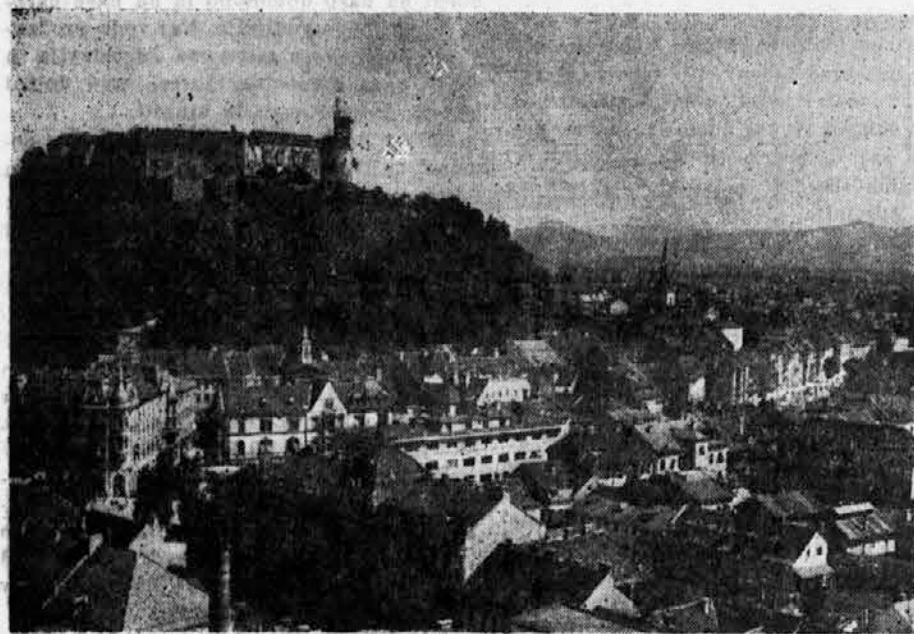
SA POGLAVELIA I DOB SPREMI!

Konsul
Prof. J. J. J. J.
Prof. S. B. B. B.

Dokaz kako je bil škof Rožman povezan s hrvaškimi ustaši.

Po novi JUGOSLAVIJI

Ljubljana, glavno mesto LR Slovenije

Za vzgojo novega socialističnega človeka

Narodno osvobodilna borba je v Jugoslaviji sprostita mogočno ustvarjalna sila ljudskih množic ter jim široko odprla pot do izobrazbe. Tudi kulturni delavci se je med prvimi vključili v to borbo ter se najtesneje povezali z ljudstvom. Temelje nove demokratične šole, ki je ena največjih pridobitev priporjene svobode, je v LR Sloveniji posvetilo z žrtvijo svojega življenja 1504 učiteljev, ki so padli kot borci, bili ubiti od okupatorja in njegovih pomagačev ali pa so umrli v internaciji.

Okupator je na slovenskih tleh popolnoma uničil 218 šol, nadaljnih 300 šol pa je težko poškodoval. V 464 šolah so bile popolnoma uničene zbirke učil, deloma uničene pa na 259 šolah. Škoda je bila ocenjena na 25 milijonov dinarjev, kar znaša 85% celotne vrednosti učil.

Toda zavedni slovenski učitelji vključeni v Osvobodilno fronto, niti v najtežjih prilikah niso klonili. Na zasadenem ozemlju na Primorskem, na Krasu, v Trstu, na Dolenjskem, v Beli Krajini, na Štajerskem in na Koroškem so organizirali številne tečaje, ki so med okupacijo slovenski mladini, ki ni hotela posegati okupatorjevih šol, nadomeščali slovensko šolo. Sredi okupatorjevih gnezd, mimo naperjenih strojníc, po tleh, na katerih se še ni posušila kri talcev, so hodili otroci v te svoje improvizirane šole, ki so bile skrite v bunkerjih, v samotnih kmečkih bajtah in neradko celo v hlevih.

Na ozemljih, ki so jih osvobodile partizanske čete, pa so takoj ustanovili šole. Preproste kmečke hiše so bile učilnice. Na mesta ubitih učiteljev so stopili novi ljudje, pogumni in borbeni.

V začetku šolskega leta 1944-45 je bilo omrežje šol na osvobojenem ozemlju razdeljeno na 10 šolskih okrožij, ki so skupno šteje 529 šol. Že do konca l. 1947 so bile obnovljene vse porušene in poškodovane šole, na novo pa je bilo ustanovljenih 29 šol. Razen redkih strokovnjakov so vsa gradbena dela izvršili delovni prostovoljci.

Dočim so bile v stari kapitalistični Jugoslaviji gimnazije in visoke šole

nekakšen privilegij meščanske mladine, so danes nove demokratične šole od najnižje do najvišje odprte mladini vseh slojev prebivalstva. Tudi prehod iz ene vrste šole v drugo je vsestransko odprt. S šolskim letom 1947-48 so kot vse šole v FLRJ stopile tudi slovenske šole v novo pomembno obdobje, obdobje petletnega plana. Ena največjih nalog petletnega plana LRS je nadaljni dvig splošne izobrazbe vsega ljudstva na višjo stopnjo, tem, da zajamejo do konca prve petletke, sedemletne osnovne šole 75% šolske mladine. V sedemletke se postopno uvaja učni načrt in osnov za nižje gimnazije, ki ih bodo sedemletke polagoma popolnoma nadomestile. V letu 1948 je imela LR Slovenija že 128 sedemletk, ki so zajele 18.161 otrok.

Ker je naloga šole, da opravi bistveni del kulturne revolucije, je velikega pomena tudi vzgoja učiteljskega kadra. V bivši Jugoslaviji je bil učiteljski poklic izmed najbolj zastavljenih in je bil v največji meri odvisen od strankarske politike raznih vladajočih režimov, zato ni čudo, da je bil majhen pritek novega kadra v učiteljske vrste. Danes se absolventom učiteljskega študija ni treba bati, da bodo morali dolga leta čakati na zaposlitev, da bodo potem vsakega pol leta premeščeni itd. Službo dobe takoj po opravljenem izpitu, ministrstvo prosvete upošteva njihove osebne želje glede službene namestitve, učiteljski imajo na razpolago internat, socialno šibki prejema študentske stipendije itd. Ti pogoji so pripomogli, da se stalno veča pritek dijakov. Po anketni tabeli kam bo šel dijak, ki je letos dokončal III. razred gimnazije ali IV. razred sedemletke, se je izredno veliko dijakov odločilo za učiteljski poklic tako, da je bil plan vpiva presežen nad 20%. Visok vpis bo omogočil, da bodo za ta odgovorni poklice izbrani res kvalitetni kandidati, ostali pa bodo usmerjeni v druge stroke.

Široka mreža sedemletk pa nujno zahteva povečan kader predmetnih učiteljev. Zato je bila l. 1947 v Ljubljani ustanovljena Višja pedagoška šola z namenom, da usposobi osnovnošolske učitelje za predmetne profesor-

je na sedemletkah ali gimnazijah.

Višja pedagoška šola ima redne in izredne slušatelje. Za redne slušatelje traja šolanje dve, za izredne pa tri leta. Slovensko učiteljstvo je dobro razumelo pomen in namen te nove šole, ker zgovorno dokazujejo številne prijave v redno šolo in v tečaje za izredne slušatelje. Predvsem je nova šola zajela tisto generacijo učiteljev, ki si v prejšnji Jugoslaviji niso mogli izpolniti svoje znanje, čeprav so to želeli.

Plan vzgoje mladine predvideva, da mora imeti Slovenija ob koncu petletke še 400 novih profesorjev, ki bodo znali srednješolski mladini posredovati znane, ki bo temeljilo na znanstvenih osnovah marksizma-leninizma. Poleg 200 rednih slušateljev višje pedagoške šole, ki so letos prejeli kot najbližji učni kolektiv prehodno zastavico slovenske univerze, bodo k izpolnitvi te planske naloge mnogo pripomogli tudi izredni slušatelji, ki so v juliju dovršili enomesečni tečaj ter bodo v jesenskem terminu polagali izpite.

Tečaje izrednih slušateljev, ki se vsako leto julija meseca, posejajo učitelji iz vseh krajev Slovenije. Letos je posejalo tečaj 328 učiteljev in učiteljic. Precejšnje število izmed njih je šele po osvoboditvi nastopilo učiteljski poklic, mnogi med njimi pa so si pridobili že dragocene izkušnje v dvajsetih in več letih svojega poklicnega udejstvovanja.

Tečaj, ki je v enem kratkem mesecu zajel ogromno snov celotnega leta, terja od slušateljev velikega napore. Dostikrat so predavanja trajala od jutra do večera. Ker večina izmed njih sodeluje v svojem kraju tudi pri političnem življenju, vodi razne večerne izobraževalne in strokovne tečaje, pevске zbornice, sodelujejo v množičnih organizacijah itd. je poleg vseh teh dolžnosti posejanje višje pedagoške šole dokaz velike požrtvovalnosti ter predanosti svojemu poklicu.

Tako se tudi učitelji uspešno in zasluženo uvrščajo med prvoborce-graditelje socializma — kot vzgojitelji novega socialističnega človeka.

Delavci na počitniškem odmoru v Rovinju

Lirična koračnica

Svobodna zemlja v brstju in razcvetu,
kot še nikdar srce se te oklepa...
ronževana in vsak dan bolj lepa.
kot glas vesti utripaš v hrupnem svetu! —
Z ledine plodne, z novega poseva
unikalo vode se skoz prekope;
v porodnih krilih jutrišnjega dneva
ljudje in stroji — vse zatrgo sope.

Vznesece, tople kot ljubavna pisma
vsak dan nas nove vzradoste novice
in često solza radosti na lice
privre v zanosu iz oči nam vlažnih:
že, bratje, sinje reke s šumno jezo
nam naše lastne ženejo turbine,
iz novih plavžev se cedi železo
in v vetru niha prvi cvet bombažni.

Zganile so se vse globine ljudstva, —
ki s polnimi zadihalo je pljuči...
Povsod skoz ozkosrčja trhle spona
prebijaajo na dan se svetla čustva, —
ker v dnu srca vse ista bol nas muči
in ista volja giblje milijone...

Bi mar pohod, ki niso streti mogle
ga krogle, tanki in ne mine,
zavele naj dogmatske pajčevine?
Naj mar kleče in hlapčevsko pokorno
slavimo njih pohlep in laž prozorno?
Petletka naša jim zapahne sapo,
s sramote stega zadnji figov list!
V predhodnici pred nami, rdeči prapor,
še više vzplavi, nezlomljiv in čist!

Kot nikdar pojte, lirične vrstice,
svobodni zemlji v jutrišnjem razcvetu,
glasnici bratskega sožitja v svetu, —
ki v snu ga zrl je poet "Zdravljice!"!

Zdaj v sebi čutim silo vseobsežno,
da bi prestavljaj gore in planeti,
zdaj v meni vse tako je čudno nežno,
da bi v zanosu zahtel ko dete...

Pred tvojim silnim vzponom, zemlja rodna,
zaman zlohотно staro se repenči.
Ne mrak zapada in ne senca vzhodna
nam vzhajajoče zarje ne zasenči...

PETER LEVEČ

kovačnici socializma

ŽENE zmagovalke na polju dela

Jugoslavije niso poznale in je še danes neznan ženam kapitalističnih dežel. V tistih časih žena ni imela nobenih političnih pravic ter je bila pred zakonom državljan druge vrste. Delavke, ki so večinoma prihajale z dežele, siromašnih družin, so bile zaposlene v mestih kot nestrokovna delovna moč, kot perice, pomožne delavke v delavnicah ali tovarnah (večinoma v tekstilni ali tobačni industriji) največ pa jih je bilo zaposlenih kot gospodinjke pomočnice ter so bile za borih mesečnih 100 do 150 dinarjev izročene na milost in ne-milost mnogim dostikrat naravnost sadišničnim kapricam raznih starejših in mlajših "milostljiv". Od skupnega števila takrat v Jugoslaviji zaposlenih žena, jih je bilo 75% starih manj kot 30 let, kar dokazuje, da je bila takrat zlasti izkoriščana mlajša delovna moč.

duje njenemu zdravju in materinstvu. Doslej popolnoma brezpravne kmečke žene smejo odločiti ne le o lastnem življenju, temveč tudi o življenju družine, vasi, zadruga in svoje države.

V veliki, herojski borbi narodov Jugoslavije za preobrazbo zaostale in izkoriščane dežele v industrijsko razvito in na socialističnih osnovah temelječo državo, ki prav zdaj terja izrednih naporov, ker so narodi Jugoslavije odvisni samo od svojih lastnih sil, se v prvih vrstah bore tudi žene.

Kakor v vseh republikah FLRJ je tudi v LR Sloveniji dotok žen in mladine v produkcijo za vsakim letom večji. Leta 1946 je bilo v industriji zaposlenih 25% žen, leta 1947 že 28%, leta 1948 pa nad 30%. V poklicih, ki so še do nedavna ve-

marca, praznika naprednih žen vsega sveta. Ta dan je prejela najvišje odlikovanje v praznično okrašenj dvorani v prisotnosti vsega kolektiva je bila Grileva Ljudmila, katere stroj v tovarni še že 1. maja 1946 stalno ponaša s prehodno zastavico, sedmič proglašena za udarnico. Horvatova Malka in Križaničeva Tilka pa sta ta častni naziv prejeli šestič. Vse tri so bile tudi odlikovane z Redom dela III. stopnje ter so bile v znak posebnega priznanja sprejete v kandidate Partije.

Ali naj še naštevam imena? Ali naj pripovedujem o Oblakovi Sonji udarnici Litostroja, o 16 letni mladinki Olgi Črnolovi v Združenih tovarnah svile v Mariboru, ki je že dvakratna udarnica in uspešno vodi proizvodnjo brigade, ki je najboljša brigada te tovarne ker dnevno presega normo za 50 do 52% ter je tudi po kvaliteti izdelkov za zgled vsem ostalim tovarnam. Ali naj vam govorim o mladinkah, ki so vključene v proizvodne brigade Mariborske tekstilne tovarne, o njihovih tekmovanjih in uspehih? Ali naj vam pripovedujem o brigadi "Pohorski bataljon", v kateri je še do nedavna delala Zavernikova mamica "brigadna mamica", ki dela v tovarni že 22 let. Zdej so jo premestili k drugemu stroju, ki ne dela avtomatično in zahteva posebno izkušenih rok. Toda Zavernikovi mamici se še vedno toži po brigadi.

"Tako smo se razumele, vse sem jim pokazala, vse razložila, bile smo kakor ena

družina." V 22 letih so ji čisto opešale oči, zato mora nositi očala, kljub temu pa presega normo. "Preprosta ženska sem," pravi, "in ne znam lepo govoriti. Vendar eno lahko rečem, že nikoli nisem delala s takšnim veseljem kakor sedaj. Tam zunaj v svetu govore o nas čudne reči. Tako smešno in debelo se lažejo, da sem se morala na glas zasmeti, ko smo se na sestanku pomenkovali o tem. Neki tovariš se je pa res razburil. To pa presega vse meje, — je razburjeno kričal, — jaz bi jim že pokazal. Kar pokaži, — je mirno rekel predsednik, — pokaži jim s svojim delom. Da, res delo je najboljši, najpametnejši odgovor. Jaz delam na stroju klot. Norma je dnevno 54 votkov, jaz pa jih vsak dan napravim 69. Tudi to je malo odgovora tistim. Stara delavka sem in dobro vem, kako smo živeli delavci v prejšnjih časih. Dostikrat je bilo življenje slabše od pasjega. Posebno delavke smo bile manj vredne od starih, obrabljenih strojev, šele zdaj res čutim, da ima moje delo tudi neko vrednost. Lanj so me celo poslali na počitnice v Opatijo in vse so mi plačali. V hotelu so mi stregli kakor tovarnarju. Letos pojdem pa za mesec dni v Dubrovnik, v najboljši hotel in s parnikom se bom peljala po vsej obali. Res nikdar nisem mislila, da bom jaz preprosta delavka, kaj takšnega odživela."

Polletni plan je izpolnjen. Delovni kolektivi so kljub težavam, ki jih je ponekod povzročilo pomanjkanje surovin, premagali vse ter zlasti v zadnjem mesecu visoko pregazili svoje planske obveze. Dobojevana je nova, velika zmaga pri kateri tudi delež žena ni majhen. Ta delež pa je tembolj pomemben tudi zato, ker so ga žene doprinesle z resničnim veseljem, navdušenjem in ljubeznijo do domovine.

Naša delavka v tovarni pri stroju

Tudi položaj državnih nameščenk ni bil mnogo ugodnejši. Mnogo mest v državni službi žene niso smele zasedati, čeprav so imele za to vse odgovarjajoče strokovne usposobljenosti in izobrazbo. Zlasti se je poslabšalo stanje zaposlenih žen v bivši Jugoslaviji v času splošne gospodarske krize. Takrat je bilo iz službe odpuščenih mnogo strokovno šolanih žen, poročenim ženam pa je bila znižana mesečna plača za 30 do 50 odstotkov. Po določbah finančnega zakona 1939, so bile odpuščene iz službe vse učiteljice, ki bi se omožile z možem, ki ne bi imel učiteljskega poklica.

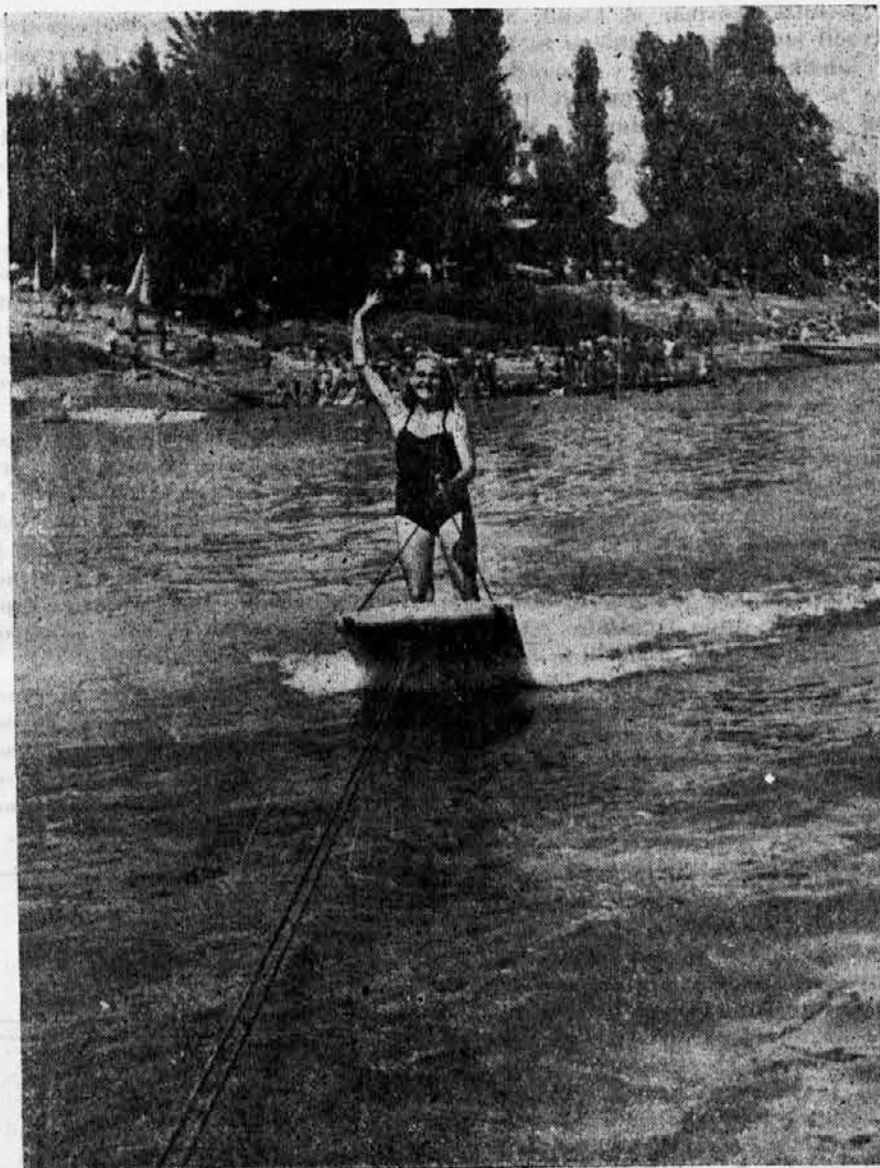
Kmečka žena je bila popolnoma brezpravna. Delo od jutra do mraka, je bilo glavno vodilo njenega življenja. Niti malo ni niokli utegnila pomisliti nase. Dostikrat jo je celo rojstvo prehitelo na njivi ali v hlevu, rodila je brez vsake nege ter je morala takoj po porodu zopet trdno delati.

Po zmagi ljudske revolucije se je položaj žene v Jugoslaviji temeljito izpremenil. Danes žena-delavka prejema za svoje delo enako plačilo, še bolj pomembno pa je, da so ji dane vse možnosti za strokovno izpopolnjevanje in da zavzema tista delovna mesta kakor moški, v kolikor to ne škoduje njenemu zdravju in materinstvu.

Ljali za izključno moške, danes žene uspešno nadomeščajo moško delovno silo. V mnogih poklicih dosegajo celo večje delovne uspehe kakor moški, kar je postalo zlasti očitno z uvedbo norm.

Leta 1948, je v LR Sloveniji povečalo armado junake dela 800 žen-udarnic. V tej armadi je med drugim Marija Hafnarjeva, ki je bila leta 1948 že tretjič proglašena za udarnico ter je za svoje vestno delo prejela tudi odlikovanje Reda dela III. stopnje. Marija Hafnarjeva z Jesenic je bila delavka že v prejšnji Jugoslaviji, kjer je dodobra spoznala vse izkoriščanje kapitalističnega režima. Toda ona ni nikoli upognila tilnika. Uprla se je, borila se je. Z ramo ob rami z delavci je sodelovala v neštetih štrajkih in demonstracijah. Danes, čeprav že na pragu petdesetega leta, je pridna in urna kakor 20letno dekle. Če prav delo v železarni ni lahko, dela z veliko vnemo in zanosom. "Če delaš z veseljem, ti ni nobeno delo pretežko," pravi.

Tudi Beravseva Gizela, varilka v tovarni verig in plugov v Lescah je trikratna udarnica. Pa Križaničeva Tilka, Grileva Ljudmila in Horvatova Malka Mariborske tekstilne tovarne. Nikoli ne bodo pozabile 8.

Naša delavka na zasluženih počitnicah

Jeseniška bolnica je ena izmed najmodernejših v srednji Evropi

Jesenice... Že pred sto leti so tu go-
reli plavži, v katerih je slovenski delavec
tall rudu, ki jo je nakopal v Karavan-
kah. Dragoceno jeklo je nato tujec z ve-
likim dobičkom prodajal dalje, sloven-
skemu rudarju in fužinarju pa je ostala
revščina in trpljenje. Z leti se je tu raz-
vila železarska industrija, ki jo je uprav-
ljala Kranjska industrijska družba, ki je
iz krvavih žuljev jeseniških kovinarjev
kovala ogromne dobičke.

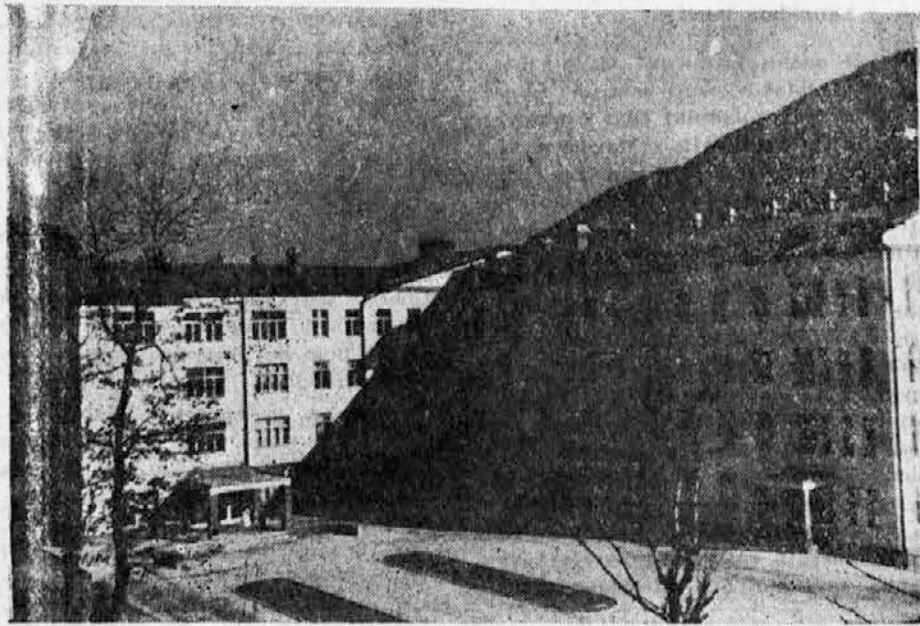
V stari Jugoslaviji je delalo v jeseniški
železarni do 5000 delavcev, ki so života-
rili v težkih življenjskih pogojih. Njihova
stanovanja so bila v kričočem nas-
protju z najosnovnejšimi pravili o higi-
eni, kakor tudi stara bolnišnica, ki je
imela vsega skupaj 50 postelj namešnih
v prostorih, ki so bili bolj podobni hlevu
kakor pa človeškemu prebivališču.

Kljub temu, da je bil vsestransko isko-

nem razmahu. Kljub temu, da je bilo po-
trebnih polnih 6 mesecev, da so se odstra-
nili sledovi okupatorjeve "višje graditelj-
ske umetnosti", so dela naglo napredovala.
11. aprila 1948 je bila bolnišnica slovesno
izročena svojem namenu.

Bolnišnica je zgrajena na Plavžu pri Je-
senicah, nedaleč od velikih delavskih sta-
novanjskih zgradb, ki so bile tudi zgrajene
po osvoboditvi. Bolnišnica ima sončno lego
ter je daleč oddaljena od tovarniškega
hrupa. Obsega trinadstropne zgradbe,
ki so med seboj vezani z mogočnimi vesti-
buli, ložami za sončenje. Poleg je zgra-
jeno stanovanjsko poslopje uslužbencev,
ki je s posebnim hodnikom vezano z bol-
nišnico.

Bolnišnica je vzorno urejena in narav-
nost razkošno opremljena tako, da je bolj
podobna odličnemu sanatoriju kakor pa
bolnišnici. Sobe imajo največ po dve do

Poslopje jeseniške bolnišnice

riščan, jeseniški kovinar ni klonil. Sam
si je gradil strokovno, politično in kul-
turno. Sindikalno gibanje v jeseniškem
kotu se je začelo že pred 50 leti. Daleč
naokrog je segal vpliv kulturnega življe-
nja na Jesenicah. Tudi ideja za gradnjo
nove bolnišnice je prišla iz delavskih
vrst. Že v stari Jugoslaviji ji je dala za-
njo pobudo in sredstva bivša krajevna
Bratvska skladnica. Z gradnjo so pričeli
v maju 1940.

H. čemo bolnišnico, ki bo vredna člo-
veka!" so naročili arhitektoma inž. Kosu
in inž. Platnerju, ki sta delala načrte in
arhitekta sta njihovo željo polno izpol-
nila.

Decembra 1. 1940 je bila stavba v gro-
bem pod streho. Naslednje leto pa je prišel
okupator. Nadut in oblasten se je lotil na-
daljevanja gradnje. Dve leti je stalno ne-
kaj spreminjal, podiral in gradil, naredil
pa je več škode kakor pa koristi. Hotel jo
je izpremeniti v vojno bolnišnico. Leta
1943 pa se je nenadoma premislil in z deli
popolnoma prenehal.

Jeseničani so gledali njegovo početje s
posmehom. Naj šari, so si mislili, — saj
ne bo dolgo. Kar je bilo notranje opreme
nabavljeno za bolnišnico že pred vojno, so
skrbno poskrbili, da bi je okupator ne raz-
nesel.

Pomlad 1945 je prinesla jugoslovanskim
narodom svobodo in novo Jugoslavijo. Je-
seniški kovinar je odložil puško in se vrnil
v tovarno. Zavihal je rokave in začel de-
lati. Gospodarski položaj Jesenic se je te-
meljito izpremenil. Industrija in črna me-
talurgija sta se močno razvili, postali sta
temelj socialistične graditve, železarna na
Jesenicah se je povečala in izpopolnila,
obenem se je povečal tudi delovni kolektiv.

Ljudska oblast je dala delavcu drugačne
življenjske pogoje. Že v juniju 1945 so bila
dela na dograditvi nove bolnišnice v pol-

štiri postelje. Vsaka etaža vsakega trakta
ima lastno čajno kuhinjo, ki jih vežejo po-
sebna dvigala za hrano. Vsako nadstropje
ima svoje operacijske prostore. Bolnikom
je na razpolago 30 kopalnic, osebno dvi-
galó in dvigalo za ležeče bolnike. V veži
glavnega poslopja so stene od vrha do tal
obložene s svetlozelenimi pečnicami, da se
ti oko nehote zbistri in razveseli. Čeprav
si morda še tako resno bolan, ti vzbudi
vesela barva sten nehote v srcu vedre
upanje, da boš tu prav gotovo ozdravel.
Na svetlih hodnikih vlada tišina. Ves pro-
met se vrši neslišno, signalizacija je avto-
matična.

V bolnišnici je prostora za 160 bolni-
kov. V slučaju potrebe pa se lahko v pro-
store namesti še nadaljnjih 60 postelj, ne
da bi bili zato prenatrpani. Operacijski
prostorji so zgrajeni in opremljeni tako, da
bodo zadostovali tudi, če bi se dozidal nov
trakt za nadaljnjih 100 bolnikov. Zapo-
sleno osebje se stalno strokovno izpopol-
njuje s predavanji in tečajji.

Nova Jeseniška bolnišnica, ki je izmed
najmodernejših v Srednji Evropi, je od-
prta vsemu delovnemu ljudstvu Jeseni-
škega okraja, kakor tudi bolnikom iz se-
verne Primorske, ki jim je po krivični raz-
mejrtvi zaprta pot do goriške bolnišnice.

ŠIRITE

SLOVENSKI GLAS

Juan Sopcic e hijo

Hormigon armado

Cnel. Domínguez 244 T. E. 652-0244
Villa Madero

"Naše delo in uspehi dokazujejo da je resnica na naši strani"

"Dragi tovariši in vsi čitatelji "Slo-
venskega glasa"!"

Po dolgem času se Vam zopet opla-
šam. Mogoče bodo za Vas moje novice
že stare, ker upam, da ste si že na jas-
nem glede spora, ki je nastal med na-
šo vlado in Informbirojem, oziroma
Sovjetsko zvezo.

Nekateri moji sorodniki in prijatelji
mi pišejo, da naj bi se vrnil zopet v
Argentino. Toda na ves glas in javno
odgovorim vsem: NIKOLI! Jaz nisem
prišel v domovino na izprehod ali na
kake počitnice, ampak vrnil sem se
vendar, da pomagam pri obnovi naše
nove Jugoslavije. Ni mi žal, ampak
penosem sem, da se nahajam danes
tukaj. Zavedam se, da je vendar moja
dolžnost delati v svoji domovini in de-
lati skupno z brati, kateri so si krvavo
in pošteno priborili svobodo. Treba je
res mnogo žrtvovati, a zavedamo se
vsi, da brez naporov se ničesar ne do-
seže. Sicer pa ne razumem, kaj si sploh
mislijo vsi oni, ki se zopet tja vračajo.
Vsak bi moral vendar razumeti, da si
moramo najprej ustvarjati, da bomo
potem dobro živeli.

Nikakor pa ne mislite, da meni gre
vse najboljšo ali pa mogoče, da živim
v izobilju. Ne! Jaz imam tudi težkoče,
a za mene so navečje one, ko imam
opravka z nekaterimi reakcionarnimi
elementi, s škodljivci razvoja socializ-
ma, ki zelo na zvito in prikrito de-
lujejo med nami. K sreči pa, da je teh
prav malo. Sicer pa Vam bom o tem
že ob prvi priliki več pisal.

Da bom nalétel tu na kake težkoče,
to sem že pred povratkom računal.
Zagotovem pa Vam, da je bilo v Ar-
gentini za časa vlade Uribura, mnogo
slabše kakor je danes tukaj. V tistem
času sem imel priliko videti tam ome-
dleti ubogega delavca od glada, kar v
naši domovini se to še ni pripetilo. Res
je, da tu preskrba gre zelo trdo, toda
lačni nismo. Prepričani pa smo, da bo-
mo dobro živeli in zato gradimo socia-
lizem.

Tovariši! Gotovo Vam je še v spo-
minu, kako smo včasih imeli diskusije
in z gotovostjo zatrjevali, da je temelj
socializma v Jugoslaviji že postavljen.
Potrdim Vam, da smo govorili resnico.
Ko sem se vračal v domovino, sem mi-
slil, da je vendar prišel dan, ko si lah-
ko stisnem roko bratu, čeprav
različnih narodnosti. Mislil sem tudi,
da se najmanj polovica nas povrne v
domovino, da bomo skupaj gradili No-
vo Gorico, Novi Beograd, tovarne, hi-
drocentrale, ceste in železnice. Sedaj
pa taka sprememba. Mi smo majhen
narod in rabimo pomoči, rabimo de-
lavce, da bi se čimprej dvignili iz tež-
kega ekonomskega stanja. Mesto po-
moči nas pe že več časa Informbiro-
jevi tolčejo s palico po glavi. Ko de-
lajo to, pravijo: "Ne bodete se dvi-
gnili, majhen narod ste, da bi bili sa-
mostojni." Torej to je dokaz, da tisti,
ki blatijo nas delovno ljudstvo, so po-
zabili na Marksizem in Leninizem. Za-
bredli so v veliko močvirje ti klevet-
niki. Od vseh strani mečejo kakor
bombe na nas psovke, klevete in naj-
nesramnejše laži. Mi vse to znamo,
saj pri nas se ničesar ne prikriva. To-
da naš odgovor je: delati in graditi so-
cializem. Vsi razumemo, da vse ob-
tožbe so neupravičene in gluhi smo na
vse nesramne laži. Prepričani pa smo,
da krenemo po pravi poti in naš elan
je zelo velik. Naše delo in naši uspehi
dokazujejo, da je resnica na naši stra-
ni. In to je najboljši odgovor vsem
klevetnikom. Trdno smo prepričani, da
naša partija in naši voditelji s tov.
Titom na čelu, nas vodijo h končni

zmagi. Mogoče je kak mali pogrešek,
a to ni nič čudnega, ako se dogodi pri
tako velikem in napornem delu.

Povem Vam odkrito, da ob prvih
izbruhih napadov na našo oblast, me
je to vznemirjalo. To razmišljanje mi
je tudi mnoge noči kradlo spanje. Na
nobeden način mi ni šlo v glavo, da
se je to v resnici zgodilo. Da je nastal
spor med starejšim in mlajšim bratom,
nisem mogel verjeti in še več, da se
ta zadeva ni mogla drugače popraviti.
Kakšna nepopisna škoda je to. Zločin
je, da se je pričelo majati in rušiti ta-
ko močan blok svetovnega proletari-
jata. Koristilo pa je to našemu naj-
večjemu sovražniku kapitalizmu in dan-
es jasno razvidimo, da nastali spor
izrablja v njegove lastne koristi. To-
variši, to je za nas zelo mučno in muči
nas več, kakor graditev socializma v
naši deželi. Tu se ne gre samo za maj-
hen delovni narod kakor smo mi, tem-
več je to velik udarec za ves svetovni
proletariat.

V začetku, kakor sem že prej ome-
nil, sem mnogo razmišljal in nisem mo-
gel priti do zaključka, kajti težko mi
je bilo pri sreči opustiti ono ljubezen,
ki sem jo gojil do Sovjetske zveze, ki
je vedno uživala tako velik ugled pred
celim svetom. Nismo pozabili na za-
sluge bratskih ruskih narodov, kajti
zavedamo se, da brez njih hrabrosti
bi bilo gorje vsem Slovanom. Še jih
ljubimo, toda ljubimo tudi resnico in
pravico.

Hotel sem se tudi sam prepričati,
kje je resnica. Da se prepričam, sem
prišel razne diskusije z našimi hrab-
rimi boreci, tajniki celice in celo z našo
tajno milico. Ne tajim, da to delo ni
nevarno, toda tvegati sem. In ka sem
dognal? Povsod samo zdravo jedro!

Iz radia so odmevale bolj in bolj
ostudne in nesramne laži, kakor n. pr.
"Tito je zbežal — Titova grupa pro-
pada" itd. Toda Tito je med nami in
Titova grupa je bolj trdna kot nikoli.
Kričali so, da se v hribih pri Postojni
vršijo boji. Ravno tisti dan som pa šel
jaz na Primorsko in stopil iz vlaka v
Postojni. Zname Postojnčane sem iz-
praševal, kje se vršijo tisti boji, a za
odgovor so me gledali debelo in se na-
smehovali in nihče ni znal o tem ni-
česar povedati. Informbirojevci so tu-
di ropotali, da v naših knjigarnah ne
najdeš več knjig Marxa in Lenina. Šel
sem tudi pogledati po celjskih knji-
garnah, a prepričal sem se, da se take
knjige prodajajo, kakor so se proda-
jale pred resolucijo. Sam sem pred
štirinajstimi dnevi kupil knjigo "Sta-
lin v veliki oktobrski revoluciji" in
pred par dnevi sem kupil Marxovo
"Mezdno delo in kapital". Pravijo
nam tudi, da gremo v kapitalistični
tabor, toda pri nas ni človeka, da bi
verjel v to gorostasno laž. Rekli so
nam, da po vaseh vlada buržnazija.
Poslani smo bili po vaseh, da organi-
ziramo kmetijske zadruge in bil sem
prisoten, ko so kmetje sami pripoznali,
da zanje ni več življenja, ako nada-
ljujejo po starem kopitu.

Ob koncu Vam potrdim, da zaupa-
nje v našo Partijo in naše vodstvo je
zelo veliko. Ljudstvo se danes več ne
sprašuje, je to ali ono resnica, pač pa
smo vsi trdno uverjeni v našo zmago
in vsi smo prepričani, da bo naša pet-
letka dokončana.

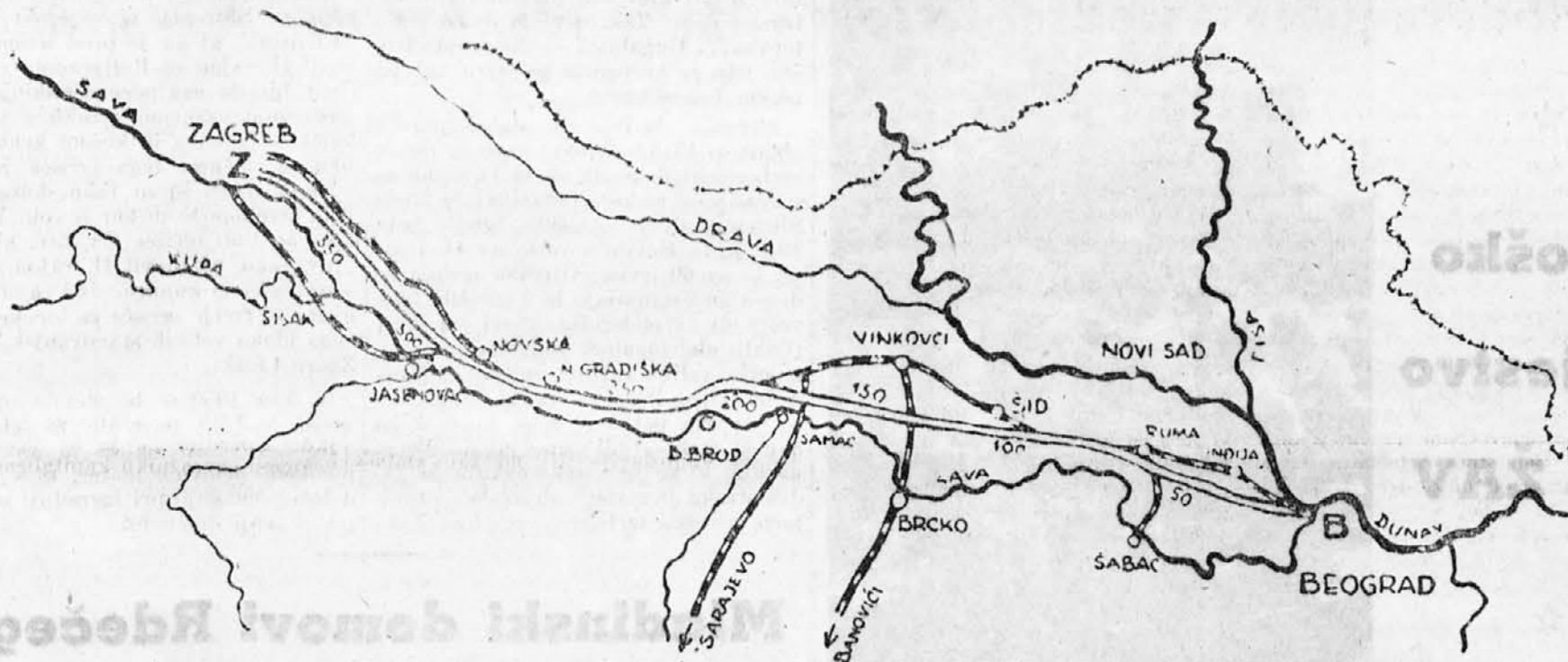
Prepričan sem, da ste tudi Vi po
širni Argentini ostali vsi trdno ob
strani naših narodov in prav tako ka-
kor smo bili vsi ob njih strani za časa
osvobodilne borbe.

Vse za petletko!

Anton Klinec

Celje, 5. novembra 1949.

AUTOCESTA BRATSTVA IN EDINOSTI

Na pobudo in zamisli Maršala Tita je bila leta 1947 projektirana moderna avtocesta Beograd-Zagreb. Po svojem gospodarskem in zemljepisnem položaju bo cesta glavna magistrala vzhod-zahod, ki drži skozi rodovitne kraje Srema in Slavonije in veže dve najvažnejši jugoslovanski mesti, kakor tudi mnogo drugih manjših in večjih mest. Svoj polni pomen pa bo dobila ta cesta šele, ko bodo zgrajene ostale ceste v ceste v sklopu bodočega omrežja modernih cest.

Trasa avtoceste vodi v malone idealni ravni črti od Beograda do Zagreba in je samo 5 % daljša od zračne črte, od sedanje ceste pa je za 70 km krajša. Dolga bo 390 km. Cestišče bo dopuščalo maksimalno hitrost 150 km na uro, medtem ko je bila na stari cesti dosežena komaj polovična hitrost. In je trajala vožnja tudi po 14 ur. Pri projektiranju ceste je upoštevano tudi njeno estetsko lice in udobnost potnikov. Cesta bo tekla skozi gozdiče in preko livad, ob cesti bodo drevesni naradi in potniške postaje.

Dokončno zgrajena cesta bo široka 25 metrov z dvema cestiščema. Za sedaj pa grade samo eno cestišče, kar je v skladu z našimi prometnimi sredstvi. Pri gradnji cestišča so se odločili za tako konstrukcijo, ki bo vzdržala tudi najtežji promet, ki se bo sčasoma razvil po tej cesti.

V letu 1947 je bilo zgrajenih 40 km ceste. Opravljene pa so bile tudi priprave in organizacija za to gradnjo velikega obsega. Naslednje leto je bilo

zgrajene skovaj trikrat več avtoceste kakor leta 1947., namreč 110 km, in sicer 85 km od Beograda proti Zagrebu in 25 km od Zagreba proti Beogradu. Tako obsežno delo je omogočila mladina iz vse Jugoslavije, ki je pri tej kakor pri prejšnjih delovnih akcijah dokazala, da je sposobna izpolniti tudi najtežavnejše in najvažnejše delovne naloge.

Letošnja naloga je mnogo večja od lanske, ker je določeno, da bo zgrajena vsa ostala cesta od Beograda do Zagreba v dolžini 250 km. Poleg dela na cesti pa je treba izvršiti tudi razna pomožna dela. Vzdolž trase bo zgrajena začasna normalnotirna železnica v dolžini 240 km kakor tudi na desetih krajših tirov do raznih izvorov gradbenih potrebščin, poleg tega pa še okrog 250 ozkotirnih železnic, okrog 150 km dolgo vodovodno omrežje, nad 1000 km telefonskih prog itd.

Te številke jasno kažejo, kako orjaško bo to delo tako po količinah potrebnega materiala, kakor tudi po tehnični organizaciji, delo, kakršnega si v bivši Jugoslaviji niti misliti niso mogli. Od stare Jugoslavije nam je ostala samo žalostna zapuščina in obupno stanje cest. V takratnih časih niso upoštevali prednosti modernih cest in so zgradili samo 0,75% cest z modernimi cestišči.

Zahodni imperialistični tisk, ki se mu je sedaj pridružil informbirojevski tisk, je trdil, da avtoceste Beograd-Zagreb ne bodo nikoli zgradili in da tako velikim tehničnim delom nismo

Jugoslovanska filmska proizvodnja v letu 1949

Medtem ko so Jugoslaviji leta 1948 izdelali 4 umetniške filme "Nesmrtna mladost", "Življenje je naše", "Na svoji zemlji" in "Sofka", 51 dokumentarnih filmov, 55 mesečnikov in 52 tednikov, je bila za leto 1949 v načrtu izdelava naslednjih filmov: 12 umetniških filmov, 11 polnometražnih in 30 kratkometražnih dokumentarnih filmov, 72 mesečnikov, 52 tednikov in 25 poučnih filmov na ozki trak.

Med prvimi letošnjimi filmi je film "Zastava", ki ga je dokončal v svojih ateljehih "Jadranfilm". Snov za film je vzeta iz narodnoosvobodilne borbe. Scenarij je napisal Jože Horvat, režiral ga je pa Branko Marjanović. Iz narodno osvobodilne borbe črpa svojo snov tudi drugi letošnji film "Jadran-film" "Poslednji odred". Scenarij je delo Zvane Crnje, režiser je Ferdo Hanžeković.

Junaška borba grških partizanov je predmet filma "Do zmage" ali "Matij Katina". Po scenariju Oskarja Daviča

kos. Toda v minulih dveh letih je bila zgrajena dobra tretjina ceste, na kateri se že razvija živahen vozovni in avtomobilski promet, letos pa bo zgrajena vsa cesta.

Mladina vseh narodnosti Jugoslavije, iz vasi, mest in šol se je zbrala v brigadah in se samozavestna lotila težke naloge. Samo iz Slovenije je že odšlo 6.300 mladincev na gradnjo avtoceste. V prvih mesecih se je najbolje izkazala "ptujka mladinska brigada", ki je v tekmovanju presegla vse ostale in si priborila naslov zmagovalca na gradilišču. Bila je petkrat proglašena za udarno brigado.

Poleg mladine pa grade cesto tudi borci Jugoslovanske armade, ki so v tako požrtvovalni, kakor so bili njihovi starejši tovariši v narodnoosvobodilni borbi.

Mladina in borci JA presegajo stare norme, uvajajo nove, na vseh področjih uvajajo nove načine dela, ki so učinkovitejši. Stari delovodje ne morejo verjeti svojim očem in skoraj ne morejo slediti mladim silam pri njihovem delu. Prav te mlade sile pa z delom in požrtvovalnostjo dokazujejo vso resnico o Jugoslaviji. Prav ti ljudje so tudi zagotovilo, da bo avtocesta Beograd-Zagreb res zgrajena.

ga je režiral Nikola Popović. Produkcija "Zvezda Avala filma". Učenci filmske šole pa so sodelovali v filmu "Filmska šola", kjer je prikazano njihovo šolanje in delo.

Avala film je dokončal film "Pri-povedka o tvornici". Režiser V. Pogacič je napisal za film tudi scenarij. Prva jugoslovanska filmska pravljica pa je film "Čarobni meč", za katerega je po narodni pravljici napisal scenarij Vojislav Nanović, ki je tudi režiser filma. Jugoslovan Džordžević je napisal scenarij za film "Jezero". Predmet filma je gradnja hidrocentrale. Življenje jugoslovanskih ujetnikov po nemških taboriščih prikazuje film "Ujetnik". Scenarij za film je po svojem romanu "Na svidenje v oktobru" napisal Otto Bihalji. Pri pisanju scenarija je sodeloval tudi Sima Karaoglanović. Film je režiral Gustav Gavrin. Trpljenje mesta Kragujevac in strašni pokolj leta 1941 prikazuje film "Velike žrtve". Pisee scenarija je Ljubiša Manojlović.

Poleg že zgoraj navedenih filmov dokončuje "Jadran-film" v Zagrebu še film po romanu Sime Matavulja "Bakonja fra Brne". Scenarij je napisal Jakša Ravljčić.

Razen dosedaj naštetih pripravljata beograjski podjetji "Avala in Zvezda film" še umetniški film o življenju in delu Vuka Karadžića, umetniška filma "Husinski rudarji" in "Hrvatski upor" ter film po scenariju Oskarja Daviča "On ni več srečen" in film o življenju Nikoleta Tesle.

"Triglav-film" pripravlja umetniški film o največjem slovenskem pesniku Francetu Prešernu. Scenarij je napisal in film tudi režiral Bratko Kreft. France Bevk je napisal scenarij za umetniški film, ki nosi začasni naslov "Trst". Film režira France Štiglic. Pripravlja se tudi film, ki bo obravnaval problem zadružništva na vasi. Scenarij piše I. Potrč.

V l. 1949 sta začeli izdelovati svoj prvi umetniški film tudi podjetji "Bosna film" in "Vardar film".

Največ dokumentarnih filmov imata v programu "Zvezda" in "Avala film", ki bosta posnela 15 dokumentarnih filmov, kakor: "Prekop Dunav-Tisa-Dunav", "Gradbeniki v LR Srbiji", "Ljudska fronta Srbije", "Narodne manjšine". Posnemajo tudi

(Nadaljuje na naslednji strani)

Mladinska brigada pri delu na avtocesti

☆

Otroško kraljestvo ŽIV ŽAV

☆

“Mama, ko bi ti vedela, kako čudovito bo tam,” to je bila vsak dan prva novica, ki jo je mati zvedela, ko je prišla iz službe. Marjetki so sijale očke, ko je pripovedovala:

“Veš, imeli bomo vrtiljake in gugalnice, žoge in različne igrače. Ena gugalnica je posebne vrste: na njej se lahko gugaš in vrtiš. Z Betko sva šli gledat v Mostovno delavnico, kjer so jo delali. Dobrega srea so tisti tovariši tam. Veš, čisto zastoj nam bodo naredili tisto gugalnico. Samo da boste veseli in dobre volje, pravijo. Namesto, da bi šli po delu domov obdelovat, delajo za nas gugalnico. Mene so enkrat posadili nanjo. Pošteno sem se pogugala. Potem pa naenkrat, pomisli, se gugalnica zasuce kot pravi vrtiljak. Betka se je kar bala, skoraj ji je šlo na jok. Jaz pa sem se zagugala in zavrtela, hu, to je šlo...”

Tudi Mirkotov oče, ki dela pri Električni cestni železnici je tiste dni pozno prihajal domov, tako, da je mama dostikrat godrnjala. Nekoč pa je Mirko ves zasopel prihitel med svojo otroško družino in povedal: “Moj očka je za igrišče naredil dva vrtiljaka.” Tonček, ki je pol leta starejši, ga je po-

(JUGOSLOVANSKO FILMSKO ...)

dolgometražne filme o Beogradu in Železniku. Nadaljnji predmeti dokumentarnih filmov so: Avtostrada Beograd—Zagreb, reka Drina, žena v gospodarstvu na vasi, delo po rudnikih, avtonomna oblast Vojvodina itd.

“Jadran-film” bo letos dokončal 2 polnometražna dokumentarna filma, 10 kratkometražnih dokumentarnih filmov in 10 mesečnih pregledov.

Polnometražna dokumentarna filma sta: barvni film “Lepote Jugoslavije” in črno-beli “Pomorsto”. Kratkometražni pa so: film o nafti, o novih delih naših skladateljev, o gozdarstvu, o izsušitvi poplavljenih polj, o hidrocentralah itd.

Oglejmo si še “Vardar-film” in “Bosna-film”. Med osmimi dokumentarnimi filmi, ki jih letos snema “Vardar-film” v Skoplju, so: “Vaška delovna zadruga Lazarpolje, Mavrovo, Film o reki Vardar in Vardarski kotlini, o Ohridskem jezeru, njegovih lepota in gospodarskem pomenu itd. “Bosna-film” v Sarajevu pa bo poleg ostalih dokumentarnih filmov izdelal film Proga Bihač-Knin.

pravil. “Saj jih ni tvoj oče sam naredil. Tudi moj stric je pomagal in drugi...” “Moja mama in soseda Metka sta pa na igrišču kopali in steze nasuli s peskom,” ni hotela zaostati zgovorna Angelea.

Takšni so bili tam v Zgornji Šiški v Ljubljani otroški pomenki v tistih dneh, ko se je porajalo otroško igrišče Živ Žav.

Danes je igrišče urejeno. 14 žen, članic AFŽ II. rajona je vložilo vanj 280 ur prostovoljnega dela. Nešteto prostovoljnih ur so prispevali tudi delovni kolektivi Električne cestne železnice, Mostovne delavnice, podjetja “Cementnine”, Industrije umetnega kamna, Kurilnice v Šiški, Signalne delavnice in mladinci zadruga “Usnjeni izdelki”, ki so za igrišče izdelali gugalnice, vrtiljake, klopi, igrače itd.

Tisti dan, ko je bila otvoritev, bodo mali Šiškarji še dolgo pomnili. Žene so igrišče lepo okrasile. Iz pisanih trakov in cvetja so se smejali vrtiljaki in gugalnice ter veseli, šegavi napis pri vhodu: Otroško igrišče Živ Žav. Tudi mladinska godba je bila tam. Vse je bilo slovesno, lepo in ljubko, pripravljeno z veliko skrbnostjo in ljubeznijo, da so očke malih gostov sprva zavzeto ostmele, nato pa zažarele v iskreni radosti.

Ko so se prvič zavrteli vrtiljaki in zagugale gugalnice, se je začel na igrišču res pravi živ žav, ki se zdaj ponavlja iz dneva v dan.

Cilin, je privozil po Celovski cesti mimo igrišča tramvaj. Sprevodnici Ančki je za trenutek obstal pogled na igrišču. Spomnila se je Marjetkinih besed, ki so bile prve, ki jih je slišala vsak dan, ko je prišla domov: “Mama, če bi ti vedela, kako bo na igrišču lepo...” Danes se je Marjetkino hrepenenje izpolnilo. Morda se prav zdajle guga na gugalnici. Zdelo se ji je, da sliši med radostnim otroškim vriščem njen glasek. Nasmehnila se je. Veselila se je otrokove sreče. Pred leti, ko je bila ona otrok, ni bilo tako. Samo enkrat v življenju se je gugala in še takrat je bila tepena. Gugalnica je bila

v gosposkem vrtu in morala je zlesti preko ograje, da je prišla do nje. Toda tam je bil tudi hud pes, ki ji je raztrgal obleko. Tako je bila doma hudo tepena... Gugalnica — vsa svoja otroška leta je hrepenela po njej, kot po nečem nedoseženem...

Otroška igrišča je dala ljudska oblast v FLRJ delovni materi, da jo razbremeni domačih skrbi in otrokom v veselje in radost. Leta 1947 je imela Slovenija dvoje otroških igrišč. Leta 1948 je to število naraslo na 44, leto pa že na 60 igrišč. Otroška igrišča se danes ne ustanovljajo le v mestih, temveč tudi na podeželju, zlasti pri kmetijskih obdelovalnih zadrugah ter pomenijo veliko razbremenitev za ženo-zadružnico. Posebno veliko iniciativo so pri tem pokazale žene kočevskega okraja, kakor tudi žene ljutomerskega okraja, ki so se v tekmovanju za Teden otroka in matere, obvezale da ustanove otroška igrišča v vseh kmetijsko

obdelovalnih zadrugah svojega okraja.

Izmed doslej organiziranih otroških igrišč v Sloveniji je najlepše igrišče “Ciciban”, ki ga je pred letom ustanovil II. rajon za Bežigradom v Ljubljani. Igrišče ima mlečno kuhinjo, kjer postrežejo vsakemu otroku z velikim lončkom kakava in kosom kruha. Velika privlačnost tega igrišča je tudi 6 živih srnic, ki so tako domače, da jedo otrokom kruh kar iz rok. V kratkem bo tudi igrišče Živ Žav, ki ga je prav tako ustanovil II. rajon, dobilo svojo mlečno kuhinjo. Isti rajon organizira že tretje igrišče za otroke iz novega bloka velikih stanovanjskih hiš v Zgornji Šiški.

V letu 1950 se bo število otroških igrišč v LRS povečalo za 50 novih “živ žavov” v rajlost in razvedrilo otrokom delovnih mater, ki s svojim delom pomagajo pri izgradnji socializma v svoji domovini.

Mladinski domovi Rdečega križa Slovenije

V dneh, ko radijska postaja svobodne Grčije in predstavnikičasne demokratične vlade Grčije, kakor tudi grški Komitet za zaščito otrok bruhajo v svet laži o tem, kaj je Jugoslavija storila za grške begunce, smo obiskali mladinske domove RKS, v katerih žive begunčki iz Egejske Makedonije in Grčije, ki so režili gola življenja pred nasiljem monarhofašistov. Resnica, ki smo jo videli, je v kričečem nasprotju s trditvami Zahariadesa in Nikolisa. Izven vsakega dvoma je, da tako Centralni Komitet Kompartije Grčije kot časna vlada in vsi borci demokratične armade dobro poznajo resnico o življenju begunčkov v Jugoslaviji in da dobro poznajo ljubezen in požrtvovalnost jugoslovanskih narodov, toda slepa pokorščina jih je zavedla na podlo pot obrekovanja in očitnih laži, kakršnih zgodovina ne pomni.

Otroci, ki so se pred približno enim letom na predlog Jugoslovanskega Rdečega križa umaknili pred nasiljem monarhofašistov iz Egejske Makedonije in Grčije v Jugoslavijo in države ljudske demokracije, žive, v kolikor jih je ostalo v Sloveniji v vzorno urejenih mladinskih domovih skupno s svojimi materami, v kolikor so pribežale skupno z njimi. Rdeči križ Slovenije je skupno z organi ljudske oblasti izbral za te domove lepe in ustrezne zgradbe, jih opremil s potrebnim pohištvo in vso ostalo opremo, otrokom in njihovim materam oskrbel potrebno obleko, obutev in perilo, v sodelovanju z Ministrstvom prosvete Ljudske republike Slovenije in Makedonije organiziral šolo za šoloobvezne in predšolsko ustvaril vse možnosti, da ti otroci pozabijo na strah, ki so ga preživeli in da odrastejo v delu in v učenju v zdrave mlade ljudi.

Če prideš kot gost v katerega izmed mladinskih domov Rdečega križa Slovenije, te pozdravi sto veselih otroških obrazov in prvi trenutek te preseneti nerazumljiva govorica, tako da v zadregi stiskaš desetero rok, ki ti jih ponujajo in ne znaš odgovoriti na sto in sto vprašanj, ki jih dežuje iz gručice okoli tebe. V očeh in na obrazih, ki jih gledaš okoli sebe, ni več videti izraza groze in strahu, kakršnega je bilo mogoče videti v prvih dneh po njihovem prihodu v Slovenijo. Ti temnooki in temnolasi otroci danes prekipujejo v zdravju, veselju in življenjski energiji. Med njimi so vzgojiteljice Slo-

venke, učitelji Makedonci in matere, vse v črnini; vdove so, mnoge so izgubile vse svoje sorodnike, monarhofašisti so jim požgali domove in jih zravnali s tli. — Ura je 10 in čas je za dopoldansko malico. V vzornem redu odhite otroci v kopalnico in si umijejo roke, nakar se zvrste k ekonomu, ki jim deli fige, slive in kruh. Po dnevnem razporedu so po malici na vrsti igre in fizkultura. Če vidijo v domu goste, otroci posebno radi plešejo grška in makedonska kola. Po izdatnem kosilu sledi triurni počitek, nato igra in fizkultura do večerje. — V vseh domovih je vzorno urejena zdravstvena služba. Rdeči križ skrbi tudi, da domove od časa do časa obišče potujoči kinematograf. Tako so vsem otrokom predvajali dokumentarni film “Zvezda filma” o njih samih, to je o prihodu grških beguncev v Jugoslavijo in o sprejemu, ki so ga doživeli pri jugoslovanskih narodih.

V idilni vasi na Gorenjskem je uredil Rdeči križ okrevališče za vse tiste, ki le počasi ozdravljajo in na katere so strahote, ki so jih preživeli v Grčiji pustile najtežje sledove. To okrevališče je brez dvoma najvzornejše in najlepše ureden mladinski dom v LRS: resničen dom zdravja in naravnost materinske ljubezni do teh brezdomčkov.

Nazadnje smo obiskali mladinski dom v lepi vasi na Dolenjskem. V zadnjem ko je nenadoma postalo vse tiho, otroški vrišč je utihnil in vse mlade oči so se obrnile proti nebu, odkoder je bilo slišati brnenje potniškega letala. Presenečen sem obstal, kaj to pomeni. Kmalu so mi pojasnili: otroci so doživeli v Grčiji toliko bombardiranj, da še po enem letu brezskrbnega življenja na te strahote niso pozabili. Toda njihov strah traja le za hip. Zavedejo se, da so na varnem, da so v mladinskem domu v Jugoslaviji, kjer jih ljudstvo ljubi, kjer za njih skrbi. — Zvečer se zberejo žene begunke ob radijskem aparatu in poslušajo vesti radijske postaje svobodne Grčije. V očeh teh žena sem tisti večer bral eno samo veliko začudeno vprašanje: kako je mogoče, da vodje grškega osvobodilnega gibanja tako sramotno lažejo, kako je mogoče, da so v svoji slepi pokorščini padli tako globoko in da tako podlo blatijo jugoslovanske narode, katerih gostoljubje te žene in njihovi otroci uživajo.

Lk

EDINA SLOVENSKA STAVBENIKA
v Saavedri

ANDREJ BOŽIČ in SIN
Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 4554-58 T. E. 70-6112

SPLOŠNO STAVBENO MIZARSTVO
ANTON FORNAZARIČ

Espeña 558 - J. Ingenieros - T.E. 757-271

HERRERIA DE OBRA
HUMAR y MAKUC

Av. Central 3720

Calle No. 2 3729

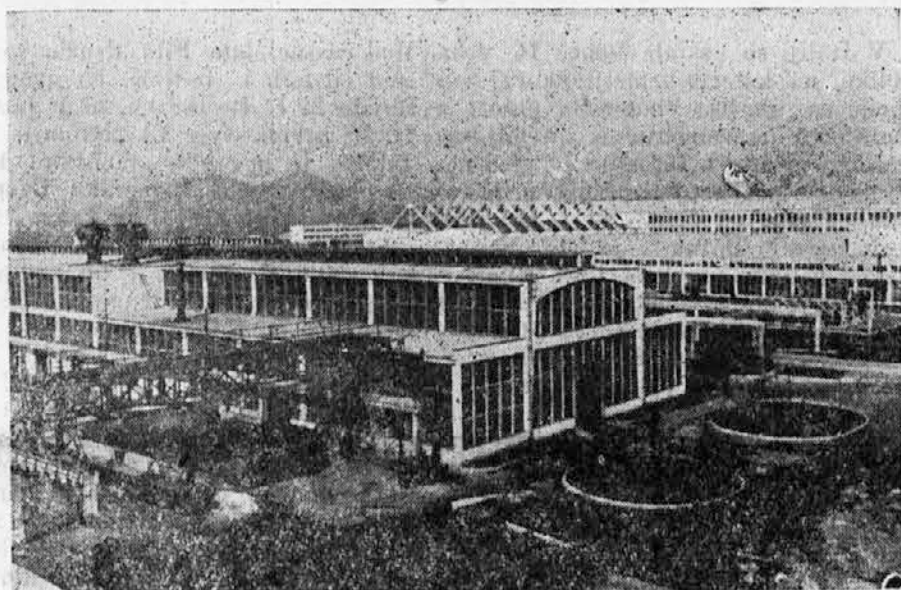
T. E. 740-1604

V Sloveniji je že preko 290 obdelovalnih zadrug

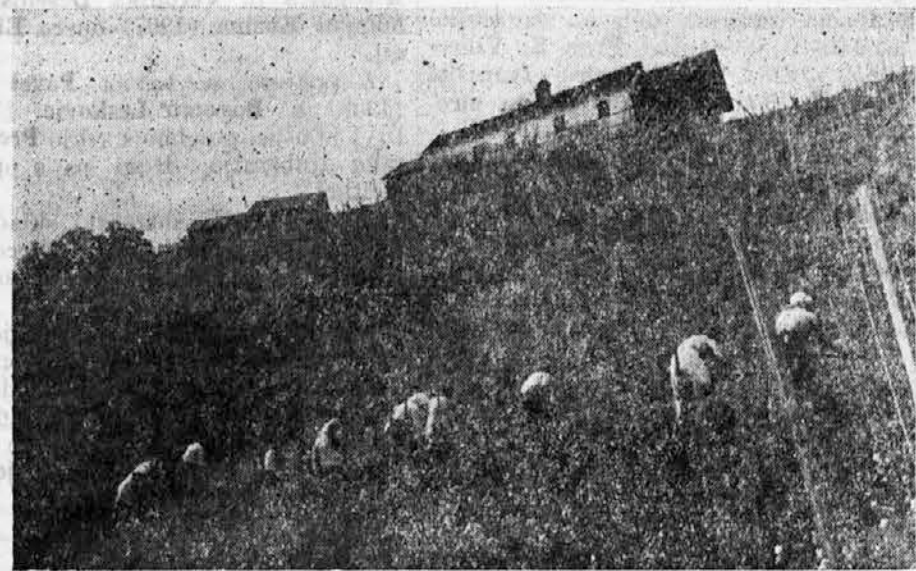
Koncem januarja je bilo v Beogradu II. zasedanje Plenuma Centralnega komiteja KP Jugoslavije, ki je sprejela resolucijo o socialistični preobrazbi vasi in pospeševanju kmetijske proizvodnje. Resolucija ugotavlja, da je tempo kmetijske proizvodnje zaostal za tempom industrije in kaže pot iz te situacije. Borbo za pospeševanje kmetijstva je možno izvojevati samo z okrepitevijo zadrugnega in državnega sektorja v kmetijstvu. V čim večji meri je treba moralno in materialno podpreti že obstoječe zadruge, ustanovljati nove, dajati jim dolgoročne kredite in zagotoviti potrebno tehnično opremo. Resolucija pravi dalje, da vas ne more rešiti gospodarske in kulturne zaostalosti, če ne bo premagano drobno individualistično gospodarstvo, ki naj ga nadomesti veliko za-

življenju. Vzrok temu je zlasti dejstvo, da je bila sprejeta v razdobju ko so že doseženi uspehi nekaterih obdelovalnih zadrug krepili med kmečkimi množicami razpoloženje za ustanavljanje obdelovalnih zadrug in ko so se ljudje prepričali, da so kmetje v vse te zadruge stopili popolnoma prostovoljno. Prav tako pa prihajajo vedno bolj do prepričanja da jih Komunistična partija vodi h gospodarskem izboljšanju in kulturnem napredku. Zaradi vsega tega je vodstvo KP Jugoslavije spoznalo nujnost določene smeri in organizacijske jasnosti v zadrugništvu in kmetijstvu sploh, kar resolucija nedvomno je, s tem pa je zajamčen tudi njen uspeh.

Januarja tega leta je bilo v Sloveniji 68 kmečkih obdelovalnih zadrug. Julija istega leta pa jih je že okrog

Titovi zavodi LITOSTROJ v Sloveniji so svet zase — čudo novega časa in novih ljudi

Vinogradniška zadruga v št. Juriju pri Mariboru

družno kmetijsko gospodarstvo z moderno tehniko. Dosedanja najuspešnejša oblika takega gospodarstva je kmečka obdelovalna zadruga, ki je v nekaj letih že dokazala svojo življenjsko sposobnost pred razdrobljenim gospodarstvom. Prav zato pa je treba usmeriti sile v organizacijo takih zadrug.

Tako resolucija. Iz prakse vemo, da so različni važni in pomembni forumi sprejeli že mnogo različnih resolucij, o človeških pravicah, o nacionalni enakopravnosti, o razni diskriminaciji itd., a večino njih je ostala na papirju kot zgodovinski dokument poznim rodovom. Resolucija plenuma CK KPJ pa se je ob podpori najzavrednejših delovnih množic izvajala v

290. Zadruge se ustanovljajo vsak dan, tako da je statistika v zaostanku za stvarnostjo. Največ je zadrug na Štajerskem (okrog 128), najboljši pa je ljubomerski okraj, kjer je že 70% zemlje zadrugne. V vsej Sloveniji je preko 50.000 ha zadrugne zemle in na tej zemlji živi približno 5.000 družin. Kmečke obdelovalne zadruge obsegajo različne panoge kmetijstva. V Prekmurju se ustanovljajo poljedelske zadruge, v vinskih gorinah vinogradniške, po vsej Štajerski sadjarske zadruge itd. Vse te zadruge se upravljajo na odgovarjajoč način, vsem pa je lastna ena skupna poteza: dosledna demokracija v vodstvu in ukrepanju. Vsi zadrugniki odločajo na skupnih sestankih o obdelovalnih načrtih, o

višini denarnih in materialnih prejemkov, o nakupu obdelovalnega orodja, o melioracijah, o gradnji gospodarskih poslopij, skratka o vseh vprašanjih zadrug. Vsako leto se voli zadrugni odbor in stari odbor mora položiti točne račune o sedanjem poslovanju zadrug. Tako je vsak škodljivec in špekulant hitro razkrinkan.

Tudi po organizacijski strukturi se obdelovalne zadruge med seboj razlikujejo. Obstoje štiri tipi z ozirom na stopnjo socializacije. V nižjih tipih se dele prejemki tudi v razmerju z vloženo zemljo, medtem ko temelji četrti tip na socialističnem principu: od vsakogar po njegovih sposobnostih in vsakomur po njegovem delu. To se pravi, prejemki se dele samo na podlagi vložnega dela. Prav štiri stopnje pa pomagajo kmetu, da se lažje odloči za vstop v zadrugo in se tako postopoma privadi kolektivnemu obdelovanju zemlje. Seveda ni nujno, da vsaka zadruga doživi vse štiri faze in so primeri, ko so se napredni kmetje takoj ob vstopu odločili za četrti tip. Danes je v Sloveniji že 52 obdelovalnih zadrug četrtega tipa.

Zaradi lažjega premagovanja začasnih težav in uspešnega vodstva so se kmalu po osvoboditvi organizirali zadrugni tečaji in šole, ki se vsak dan izpopolnjujejo in kjer se je dosedaj vzgojilo že preko 5000 zadrugnikov. Obstoje posebni tečaji za knjigovodje, za funkcionarje, za poljedelce, gozdar-

je, administracije, živinorejce, in še specialnejše panoge. Ta stalna vzgoja je prav gotovo tudi omogočila tak porast zadrugništva.

Ludje žive v zadrugah bolje, kot so živeli prej kot privatni lastniki. Povprečen letni zaslužek zadrugnika srednje bogate zadrug je 87.000 din, poleg tega pa še prejemki v naturi. Seveda prejemajo družine tudi dodatke za otroke, ki so za delo še nesposobni. Ne poznamo primera, da bi kmet, ki je dobronamerno stopil v zadrugo, iz nje izstopil. Ljudje se zavedajo, da prejemajo za svoje delo pravično plačilo in da niso odvisni od kapitalista, ki bi jim diktiral in zbijal cene na trgu. Zavedajo se, da je možna mehanizacija kmetijstva le na velikih kapitalističnih veleposestvih ali pa v zadrugnem gospodarstvu; odločili so se za drugo, ker nočejo biti več odvisni in hočejo postati gospodarji zemlje.

Kaj hoče hrušč in trušč krog nas?

Petletka naša teče.

Ali kar pustimo času čast!

Petletka naša teče.

Ves naš odgovor, ves dokaz:

Petletka naša teče.

O. Župančič

Tovarna usnja na Vrhniki

Novi stanovanjski bloki v Idriji

GLASBA

Slovinci na področju opernega ustvarjanja

V Italiji so nastale konec 16. veka oblike, na katerih temelji skoraj vsa moderna glasba: enoglasna pesem z akordično instrumentalno spremljavo, oratorij in opera. Besedilo za prvi pozizkus opere je napisal pesnik O. Rinuccini, glasbo pa Jakob Peri. Delce se je imenovalo *Dafne* in je bilo uprizorjeno z velikim uspehom 1594. Rinuccini in Peri sta se ponovno združila in ustvarila 1600. drugo odersko delo z imenom *Euridice* in leto delo se smatra za prvo pravo opero. To je bilo v Florenci.

Za Florencio je stopil v ospredje Rimski skladatelj D. Mazzochijem, M. A. Rossijem, L. Vittorijem in St. Landijem.

Z glasbenim velikanom Klavdijem Monteverdijem (1567—1643), ki ga smemo v nekem pogledu primerjati s Šekspirjem, so pa prevzele vodstvo Benetke, kjer je opera že prenehala biti ozka zadeva plemenitašev in knezov, ampak je bila dostopna vsem, ki so zmogli sredstva za vstopnino. Benetčana sta bila tudi operna komponista M. A. Cesti (1618—1669) in F. Cavalli (1599—1667), ki je napisal nič manj kot 42 oper.

Italijanska opera si je utrla pot ne- verjetno hitro predvsem v Avstrijo in v Nemčijo ter v Rusijo in dala pobudo tudi Francozom in Angležem za ustvarjanje lastnih svojstvenih opernih del.

Zahvaljujoč svoji zemljepisni legi ob prometni zvezi jug—sever, je imela Ljubljana svojo prvo operno predstavo ki so jo izvedli domači plemenitaši, ljubitelji glasbe za povabljenec, že krog 1660. Kmalu nato so začele prihajati že večje ali manjše italijanske operne družbe. Od leta 1740. dalje so imeli dostop k opernim predstavam tudi različni sloji občinstva, kar je blagodejno vplivalo na glasbeni okus in na muzikalnost ter dajalo pobudo za ustanavljanje glasbenih in pevskih združenj.

Tako je bila ustanovljena 1701. *Academia Philharmonicarum*. Članstvo te glasbene ustanove si je kmalu nato osnovalo tudi pevski zbor. 17. vek je dal Slovincem že nekoliko odličnih instrumentalistov in dirigentov, ki so pa delovali v nemških deželah. Razvijati se je začela tudi glasbilarstva obrt (violine, orgle). Evropsko znan zdelovalec orgel je še danes **France Križman** iz Rihemberga, čigar instrumenti se še vedno izlagajo na razstavah kot vzor.

Z dobo, ki jo imenujemo **Preporod**, se je od druge polovice 18. veka nadalje začel omeščanstvo vedno bolj baviti in vključevati v domačo pravo in glasbo. 1765. je bilo v Ljubljani zgrajeno stanovsko gledališče in število opernih predstav se je povečalo; italijanskim družbam so se pridružile še nemške. Preporoditelj Žiga Zois je sam pisal italijanskim pevcem slovenska besedila za operne vloške. Dramatik **Anton Linhart** je napisal igri s petjem **Županova Micka in Matiček se ženi**. Učitelj **J. Zupan** (1734—1810) je pa napisal pozizkus prve slovenske opere **Belin** na besedilo o. D. Deva. Glasba te opere na žalost ni ohranjena.

Filharmonična družba je bila proti koncu 17. veka vedno bolj delavna in Ljubljana je postala po zaslugi te družbe evropsko znano in priznано središče glasbene umetnosti. Imela je čast sprejemati in poslušati svetovno znane umetnike: K. Lipskega, F. Duška, Nikolaja Paganinija in druge.

Med častne člane Filh. družbe so šteli med drugim tudi K. Krentzer, J. Haydn in L. Beethoven, ki je posvetil družbi prepis svoje VI. simfonije.

1829. je pevabilo stanovsko gledališče za svojega kapelnika **Gasparja Mašeka** (1794—1873) iz Prage, ki je prevzel tudi vodstvo filharmoničnih koncertov. **G. Mašek** je bil komponist in je zložil poleg drugega tudi dve **Neznanci** in **Emina** ter opereto **Kaznivi**.

Močnejši od G. Mašeka je bil Slovinc **Jurij Mihouc** (1805—1852). Napisal je za Dunaj 5 oper, 1 kantato in veliko druge glasbe. Maškovih in Mihovčevih oper ne moremo še smatrati za slovenske, saj so napisane na nemškem jeziku in so predstavljajo le domače posnemanje tujih glasbenih vzorov.

Na področju glasbenega življenja in izživljanja je sledila doba, v kateri se je povečal stik ljudstva z meščansko kulturo. Ljudska (narodna) pesem je začela izžarevati svoj vpliv na krajše umetne glasbene oblike, to je na pesmi, plese in na salonsko glasbo. Prišla je znana doba čitalnic. Dramske predstave so dajale pobudo za oderska dela z glasbo.

Miroslav Vilhar (1818—1871) je napisal tako opereto **Jamska Ivanka**, a **Benjamin Ipavec** (1829—1908) opereto **Tičnik** in leta 1892. opero **Teharski plemiči**, koje "Molitev" je priobčena v *Aljaževi Slovenski pesmarici*.

Davorin Jenko (1835—1914), skladatelj slovenske narodne himne se je

posvetil Srbom; deloval je najprej v Pančevu, nato pa v Beogradu, kjer je napisal za Narodno gledališče uspešno opereto **Vračara** in glasbo za 33 veseloiger.

Pomemben operni skladatelj **Viktor Parma** (1858—1924), znan po celi Evropi po svoji koračnici **Mladi vojaki**. Zložil je opere: **Urh grof celjski**, **Kscnija**, **Stara pesem**, **Zlatorog** in **Pavliha** in tri operete: **Caričine Amazonke**, **Nečak** in **Zaročnik v škripcih**.

Prav tako je pomemben na področju opernega ustvarjanja **Risto Savin** (Miroslav Sirec), rojen 1859. v Zalcu pri Celju. Poleg drugega imamo od njega opere: **Lepa Vida**, **Gosposvetski sen** in **Matija Gubec**.

Dr. Josip Ipavec (1873—1921) je napisal komično opero **Princesa Vrtočevka** in pantomimo **Možiček**.

Razna dramska dela za zagrebško gledališče je napisal **Fran S. Vilhar** (1852—1928), tako opere **Ivanjska Kraljica**, **Smiljana** in **Lopudska sirotica**.

Franc Gerbic (1874—1917) je zložil med mnogim drugim operi **Kres** in **Nabor**, a **Anton Foerster** največkrat uprizorjeno slovensko opero **Gorenjski slavček** in opero **Dom**.

Karel Jeraj (1874) je napisal melodramo z orkestrom **Lepa Vida**. Tudi **Emil Adamič** je mnogo in resno mislil na opero in bi nam jo bil prav verjetno dal, da mu ni prežgodnja smrt preprečila izvedbe zamisli.

Od mlajših slovenskih skladateljev se udejstvujejo, ali so se udejstvovali

na polju opernega ustvarjanja: **Mirko Polič** (1890), dirigent, je predelal **A. Foersterjevega Gorenjskega slavčka** ter zložil samostojno opero **Smrt majke Jugovičev** na osnovi melodike slovenskega juga.

Slavko Osterc (1895—1941) je komponiral operi **Krst pri Savici** in **Krog s kredo** ter tri enodejanke: **Medea**, **Maska rdeče smrti** in **Dandin v visah**. Močan tvorec je bil **Marij Kogaj** (1895), ki je zložil **Orne maske**.

Matija Bravničar (1897) se vneto posvečuje operni umetnosti. Do danes nam je dal dveje markantnih del: operi **Pohujšanje v dolini šentflorjanski** in **Hlapec Jernej**.

Mihovil Logar (1900) dela v Beogradu v srbskem glasbenem območju.

Danilo Švara (1902) je zložil operi **Kleopatira** in **Veronika Deseniška**, **Marjan Kozina** (1907) opero **Ekvinočij**.

Z opereto se bavita **Pavel Šivic** (1908) in **Bogomir Leskovic** (1909). Prvi je uspel posebno s svojo **Prešmetano ljubeznijo**, drugi pa z opereto **Helthel**.

Našteti mlajši slovenski skladatelji temeljijo v glasbenem ekspresionizmu dunajske in praške šole in so torej modernisti.

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da imamo Slovenci že lepo število opernih del in upati je, da dobimo prej ali slej tudi svojo **Prodano** nevesto, kakršno že imajo Hrvatje v **Gotovčevi operi Ero s onog svijeta** in Srbi v **Konjovičevi Koštani**.

LOUIS ADAMIČ piše knjigo o Titovi Jugoslaviji

Znameniti ameriški književnik **Louis Adamič**, ki se je pred kratkim vrnil iz Jugoslavije, je dal na prošnjo nekega newyorškega časopisa, naj opiše svoje vtise s potovanja po Jugoslaviji, tole izjavo:

"Prebil sem 8 mesecev v Evropi od tega 6 mesecev v Jugoslaviji. Prepotoval sem 11.000 milj po tej državi, imel sem dolgočasne in številne intervjuje, sestanke in razgovore s Titom in z večino drugih voditeljev, pa tudi s pisatelji, umetniki in drugimi intelektualci. Bil sem navzoč na kongresih in nešteti krajevni sestankih; kar je pa še važnejše, razgovarjal sem se in videl tisoče in tisoče mož, žena in mladincev v Srbiji, na Hrvaškem, v Sloveniji, v črni gori, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, Makedoniji, Vojvodini in Istri. Proučeval sem novi državni sistem, nove institucije in novo demokracijo, ki je rezultat revolucije, katera se je začela leta 1941 in še vedno traja. Nameravam napisati dve ali tri knjige o novi Jugoslaviji. Prva knjiga, ki jo bom objavil čimprej, in sicer leta 1950, bo imela naslov "Tito". To knjigo že pišem in ni dvoma, da jo bodo nekateri napadli še pred objavo. Le težko bi v kratkih besedah povedal to, kar sem zapazil med svojim šestmesečnim bivanjem v Jugoslaviji. Bojim se, da se bodo moje pripombe le površno dotaknile posameznih obdobij mojega bivanja v novi Jugoslaviji. Upam, da bodo vsi, ki bodo čitali te vrstice, imeli to pred očmi: Nova Jugoslavija je izredna država tamkaj so značaji, tam stremijo vsi za določenim ciljem. Intenziteta revolucionarnega tempa je skoraj da nepojmljiva. Ljudstvo zastavlja velike napore ter ima pri tem jasno sliko o prihodnosti. Po svojih prirodnih bogastvih je Jugoslavija razmeroma med najbogatejšimi državami sveta. To je eden izmed razlogov, zakaj bi jo hotele svetovne sile osvojiti. Ta bogastva se lahko razvijejo in ko-

ristijo jugoslovanskemu ljudstvu samo po poti planskega gospodarstva — po poti socializma. Ta bogastva se sedaj razvijajo s čedalje večjo naglico. Gradi se socializem. Videl sem tudi nove tovarne in hidroelektrične centrale, ki bi se ponašala z njimi tudi Amerika. Te objekte gradijo z velikanskimi naporji, z majhno uporabo strojev. Delo, s katerim gradijo te objekte, je zares herojsko. Največje bogastvo Jugoslavije je njeno ljudstvo, ki ima izredne ljudi. Njihova revolucija je bleščeč podvig.

Nacionalno vprašanje je rešeno z uporabo federativnega načela in vzajemnim

Vselej sem bil ponosen na svoje jugoslovansko poreklo, toda nikdar bolj kot sedaj

spoštovanjem vseh nacionalnih kultur. Nikjer ni opaziti sledov starega srbskohrvatskega spora. Tito in ostali voditelji nove Jugoslavije so iskreni in resni ljudje, ne navadno hrabri in iznajdljivi. Povezanost Tita z jugoslovanskimi narodi je prav tako zelo globoka kakor privrženost ljudstva do njega. Spopad med Kremljem in Titom je preveč zamotan, da bi mogel tu o njem govoriti. Rečem lahko samo to, da je bil ta spopad neizbežen. Z moralnega in političnega vidika je stališče Jugoslovancev pravilno.

Gre za velik zgodovinski dogodek, ki ga bomo mogli popolnoma oceniti šele v do- brih 10 letih. Važnost vloge, ki jo ima Jugoslavija — Titova Jugoslavija v selanji svetovni drami, se ne da preceniti. Za sedaj je nepojmljivo dovolj. Važna je ne le za Jugoslavijo, marveč tudi za splošni napredek in za napredna gibanja po vsem

svetu. Skoraj vse kar so pisali in povedali o novi Jugoslaviji v nedavnih govorih na zahodu kakor na vzhodu, je neresničeno, površno, mimogrede rečeno ali docela neumnost. Ne razumite me napak! Jugoslavija ni utopija ali piknik. Stvari še niso tako organizirane kakor bi morale biti, bodo pa organizirane, ko bodo novi ljudje, ki so na čelu institucij in podvigov, pridobili izkušnje in samozaupanje. Revolucija je proces, ki sega zelo globoko. Je bolna te- ka za nekatere starejše ljudi. Zahteva velike napore in žrtve — skoraj od vsakega. Toda — a to je važno — samo zelo majhen odstotek ljudi upa in misli, da se bodo vrnila stari časi, to je tisto, kar je bilo v Jugoslaviji pred vojno. Tako imenovana opozicija je sedaj popolnoma nepomembna. Proinformbirojska skupina je tako majhna, da je skoraj ni. Kolikor obstaja, sodeluje s staro reakcijo. Velika večina državljanov ve za resnico in za vse, kar se dogaja v Jugoslaviji, ter podpira temeljno politiko Titove vlade, podpira novi sistem. Mladi ljudje so z redkimi izjemami s srcem in dušo za novi red. Pred njimi se odpira takšna prihodnost, karšna se nikoli ni odpirala mladim ljudem na Balkanu. Mladi ljudje se ničesar ne boje. Sklenili so izvojevati zmago. Odločili so se, da bodo svobodni ljudje, ki bodo razvijali svojo državo svoje gospodarstvo, svojo kulturo in svoj lastni način, ki ustreza njihovim tradicijam in nacionalnim posebnostim. Kot država je Jugoslavija v čudnem in težkem položaju, ki je preveč zapleten, da bi ga mogel tukaj definirati. Vendar sem prepričan, da bo Jugoslavija konec koncev uspešno izšla iz tega položaja zaradi sile, ki jo ima njeno ljudstvo in zaradi izredne sposobnosti njenega vodstva. Vselej sem bil ponosen na svoje jugoslovansko poreklo, toda nikdar bolj kot sedaj".

V. KRMAC

Spoznajmo našo domovino

(Nadaljevanje)

Ko so se v 19. stoletju prebujali evropski narodi, se je začelo svitati tudi pri nas. Prvi sta se osamosvojili **Srbija** in **Črna gora**.

Konec prve svetovne vojne je iz Srbije, Črne gore in iz ruševin habsburške države nastala leta 1918 versajska **kraljevina Jugoslavija**, ki pa ni upravičila nad ljudskih množic, niti državnih mej. Državna oblast se je opirala na maloštevilno domačo buržoazijo in nudila vso podporo tujim kapitalistom, so izkoriščali naša naravna bogastva.

V drugi svetovni vojni leta 1941 se je stara Jugoslavija že ob prvem zamahu sovražnikov sesula. Po štiriletni domovinski vojni proti okupatorju in domačim izdajalcem so ljudske množice v Osvobodilni fronti pod vodstvom maršala Tita, osvobodile domovino. Tako je leta 1945 vzrastla **nova Jugoslavija**, na temelju narodne enakopravnosti v **federativno ljudsko republiko**.

Število in sestava prebivalstva.

Naš krvni davek v 2. svetovni vojni je bil strahovit, znašal je **1.7 milijona mrtvih**. Tako, da danes po tej velikanski izgubi naša država ne šteje več kot **15 milijonov prebivalstva**.

Razen jugoslovanskih narodov Slovencev, Hrvatov, Srbov, Črnogorcev in Makedoncev žive na našem ozemlju narodne manjšine, ki uživajo pravico in zaščito svojega kulturnega razvoja in svobodne uprave svojega jezika.

Madžari bivajo v Podonavju na desnem bregu reke Tise. **Albanci**, ob mejah Albanije. V Makedoniji bivajo po mestih še **Turki**, a le v neznatnem številu. **Romuni** žive v manjših skupinah v Banatu in v naših Krpatih. Obdani od našega narodnega ozemlja bivajo **Italijani** pomešani z našim življenjem po mestih južnozahodne Istre, na Reki in v Zadru. Najbolj mešano je prebivalstvo Vojvodine in Kosmeta, kjer sta obe pokrajini dobili reditega v okviru ljudske republike Srbije svojo samoupravo (avtonomijo).

Kulturno stanje.

V tem oziru so bile zadovoljive razmere le v Sloveniji in Hrvaški, nepopoljne pa v Bosni, Hercegovini, Južni Srbiji, Kosmetu in Makedoniji, ki so bile gospodarsko najbolj zaostale.

Omrežje ljudskih šol marsikje bo še bolj pogosto posejano, a v zadnjih letih je bilo občutiti radi vojne pomanjkanje učiteljstva. Srednje šole so dajale še do pred časom le splošno izobrazbo in so bile porazmeščene le v večjih mestih med tem ko sedaj se leto za letom ustvarjajo nove tudi po manjših mestih in trgih. Isto tako se grade tudi strokovne, poljedelske, gozdarske, rudarske, obrtne in industrijske šole širom cele domovine, tako da bo narod imel na razpolago vse možnosti do izobrazbe.

Nova ljudska oblast skuša domovino čimprej dvigniti iz kulturne in gospodarske zaostalosti. Domovina potrebuje delovne inteligence in zlasti gospodarskih strokovnjakov na vseh poljih. Dosedanji napor, ki strme za tem, da se čimprej zabrišejo posledice vojne in odpro nove možnosti vsestranskega duhovnega in gospodarskega pokreta, ki bi rodili razveseljive uspehe.

V kulturno zaostalih predelih domovine so pismeni tečaji in bralni krožki; hkrati se tam prirejajo razstave knjig in vsakovrstna predavanja. V načrtu je popolna odprava nepismenosti v določenih rokih.

Gostota prebivalstva.

V Jugoslaviji znaša povprečna naseljenost 60 ljudi na 1 km². To število ustreza povsem sestavi države, ki je še vedno pretežno kmetijska. Gostota naseljenosti je enakomerna. Večja je tam, kjer nudi zemlja poljedelstvu najboljše pogoje in hkrati napreduje industrializacija. Zato so najbolj posejani predeli na severu in severozahodu, Črna gora in Makedonija pa sta najmanj obljude.

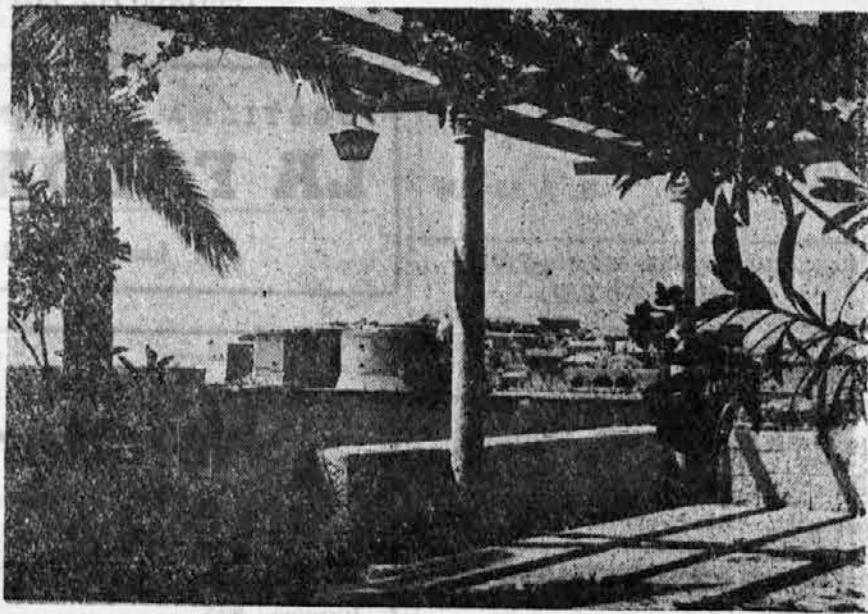
Naselja. Da je naše prebivalstvo večinoma kmetijsko, se izraža tudi v majhnem številu mestnih naselij. Od teh imajo nad 100.000 prebivalcev le glavno mesto Beograd, Zagreb, Ljubljana in Subotica. Po postanku so naša mesta različna. Na križišču potov so se razvila Ljubljana, Zagreb, Beograd, Skoplje in druga. Ob ugodnem prehodu čez reko stoji Maribor, Osjek, Novi Sad. Ob zalivih pa so se razvila morska pristanišča Reka, Šibenik, Split in Kotor.

Tudi kar se tiče vnanje podobe, so mesta prav različna. Primorska mesta imajo visoke tesno pozidane hiše, medtem ko so hiše panonskih mest nizke in na široko razvrščene ob glavnih cestah. Mesta v zahodni Jugoslaviji so podobna onim v Srednji Evropi in so povsem drugačna od mest v centralnih in južnih pokrajinah, ki imajo osnovo v svoji grško-bizantinski ali turški preteklosti (na primer Sarajevo, Skoplje).

Gospodarstvo.

Splošne osnove. Ugodno podnebje, dokaj velika površina rodovitne zemlje in obilica kopnih voda, rudno bogastvo, rastlinstvo in živalstvo ter prikladna geografska lega nudijo dobre pogoje, da more Jugoslavija proizvajati in izmenjavati raznovrstne materialne dobrine. Panonsko niževje je zlasti prikladno za poljedelstvo, svinjerejo in perutninarstvo; osrčje države za gozdarstvo, živinorejo in rudarstvo; v gorskih predelih je obilo vodnih sil, ki se lahko nanje opre industrija; na skrajnem jugu in ob južni jadranski obali se morejo razviti radi posebnih podnebij, poljedelske pridelke, ki drugod ne morejo uspevati; primorje ima tudi najboljše pogoje za vinogradstvo, južno sadje in turizem, ker ji odpira pot v svet. Narava sama je torej razvojne možnosti porazdelila tako, da se jugoslovanske pokrajine dopolnjujejo.

Teh gospodarskih možnosti stara Jugoslavija ni izkoristila. Ostala je za-

Pogled na Dubrovnik

ostala kmetijska država brez pomembnejše industrije. Iz nje je odhajalo v svet glavno naravno bogastvo: živina, žito, les in rude v več ali manj surovem stanju, medtem ko je država v inozemstvu za drag denar kupovala tudi tiste industrijske izdelke, ki bi jih lahko proizvajala sama.

Šele nova ljudska oblast uvaja pri nas smotno **načrtno gospodarstvo**. Izvedla prepotrebno agrarno reformo, poddržavila velika privatna gospodar-

ska podjetja, zaščitila vsa naravna bogastva pred tujim izkoriščevanjem in se tako lotila ne le gospodarske obnove, ampak tudi velikih javnih del, ki bodo Jugoslavijo gospodarsko okrepile in osamosvojile. Danes je v gradnji več velikih električnih central, postavljajo se nove tovarne, v poljedelstvu se uvajajo stroji, regulirajo se rečne struge, zboljšuje in spopolnuje se cestno in železniško omrežje, odpirajo se novi rudniki itd.

PETLETNI NAČRT

Petletni načrt je plod temeljitega študija najboljših gospodarskih strokovnjakov.

Naš petletni načrt hoče predvsem:

1. odpraviti gospodarsko in tehnično zaostalost v državi;
2. okrepiti gospodarsko in obrambno moč države;
3. postopno socializirati narodno gospodarstvo;
4. dvigniti splošno blagostanje vsega delovnega ljudstva.

Petletni načrt poševa tesno povezanost vsega gospodarstva. Posebno pozornost posveča **industrializaciji in elektrifikaciji države**, kajti sicer bi bil nemogoč razmah ostalih strokov gospodarstva. Da na primer izboljšamo **kmetijstvo**, je potrebna industrija umetnih gnojil in kmetijskih strojev za obdelovanje zemlje. Nastanek takšnih tovarn pa še le omogoča težka rudarska in kovinska industrija. Seveda je prvi pogoj za t. industrijo elektrifikacija in dvig proizvodnje premoga in raznih rud, ki spravljajo v pogon livarne in strojne tovarne in jih zalagajo s potrebnimi

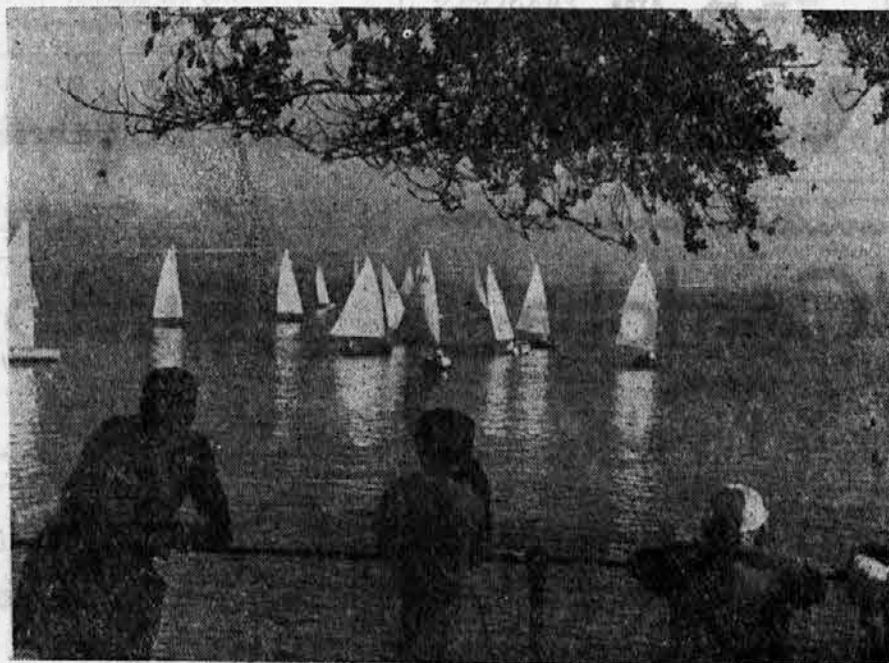
surovinami. Petletni načrt vsestransko podpira tudi šolstvo in razmah znanosti, kajti povsod primanjkuje izsolanih strokovnjakov.

Petletni načrt, ki bo sprožil naglo naraščanje gospodarskih sil in vrednosti njihove proizvodnje, bo prinašal stalno dviganje narodnega dohodka, kateri bo v blagostanje vsega ljudstva. Mezde in dohodki delovnih ljudi bodo višji, ljudstvo bo zaživelo lepše življenje. Imelo bo boljše hrano, obleko in stanovanje, več šol in kulturnih ustanov, boljše opremljene bolnišnice in zdravilišča.

Enotni gospodarski načrt določa razvojno smer in temeljne naloge vsi državi. Brez tega bi neizogibno prišlo do velikih nesorazmerij v poedinah pokrajinah in v državi kot celoti. Da se ta razlika med gospodarsko in kulturno bolj zaostalimi in bolj naprednimi pokrajinami postopno zabriše, določa gospodarski načrt najhitrejši razvoj proizvodnje v Makedoniji in Črni gori, ki sta bili doslej brez industrije. Tako bo postopna odstranitev podedovanih razlik v stopnji gospodarskega in kulturnega razvoja še bolj okrepila enotnost naših narodov in njihovo ravnopravnost.

Naš prvi petletni načrt odpira torej svetle poglede vsem narodom Jugoslavije in bo njegovo uresničenje do cela spremenilo sedanjo strukturo naše domovine.

(Sledi prihodnjič.)

Jadrnice ob obzrežju Jadranskega morja

Quesería y Flambrería "LA IBERICA" de Cuervo y Fernández

Avda. Fco. Beiró 5399 T. E. 50 8562

FOTO-ARTE MACOS

Najpopularnejši na Dock Sudu

Facundo Quiroga 1325 T. E. 21 8327

Franc Stekar STAVBINSKI PODJETNIK

Ramón L. Falcón 6371 U. T. 64-3084

LA VOZ ESLOVENA

EDITADO POR EL CONSORCIO DE LA VOZ ESLOVENA

KROJAČNICA
Franc Melinc

Paz Soldan 4844 U. T. 59-1358
Buenos Aires

ZELEZO - BETONSKO PODJTJE
RUDOLF KOMEL

za načrte in preračune

Bernaldez 1655 T. E. 67-1411

FILOMENA BENES de BILEK

SLOVENSKA BABICA

Lima 1217, Buenos Aires, T. E. 23-3389

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamiento del reumatismo y sala de Cirugía
Atiende: Lunes - Miércoles y Viernes
Pedir hora por teléfono

Defensa 1158 T. E. 34-5319

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 T. E. 59-0838

Mehanična delavnica

JOSIP HLAČA

Villa Real 140 J. Ingenieros - T. E. 757-640

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA

Pripravni prostori za krogljanje

JANKO POLIAK

Ituzaingo 4267 J. D. PERON

STAVBINSKA KOVAČA

G. ŠTAVAR & K. KALUŽA

Laprida 2443 Florida

PREVOZNO PODJETJE "GORICA"

LOJK FRANC

Villaroel 1476 T. E. 54-5172

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

kovinska okna in polkna

FRANC BANDELJ

Avda. de los Incos 5021 T. E. 51-5164

TRGOVINA JESTVIN "TRST"

STANKO MIHELJ

Charcas 3120 T. E. 72-4957

SLOVENSKA JURIDIČNA
PISARNA

Odkodnine, odslovitve, nezgode, dediščine in vse sodnijske tramitacije
Uradne ure od 18 do 20

Diagonal Norte 1119 — Piso 8
(nasproti obelisku) Escritorio 823
T. E. 35-6243 Buenos Aires

PRODAJALNA - TOBAKARNA

Prodaja raznih časopisov, revij, slašic ter raznovrstnega moškega in ženskega perila

VLADIMIR BENKO

Avda. Francisco Beiró 5709
VILLA DEVOTO - BUENOS AIRES

GOSTILNA IN PRENOČIŠČE ZA LETOVIŠČARJE

LA FALDA - Sierras de Córdoba

Lastnik: MIRO in NADINA MERKUŽA

Dobro poznana

Heladería "MARIO"

prodaja sladoleda in likerjev
ZOBEC, PEČENKO in MEDVEŠČEK

se priporočajo

Ituraingo 895

Merlo F.C.N.D.F.S.

HOTEL
DISO

Lastnica naša rojakinja
AMELIA VIDA KJUĐER

Sobe in stanovanja z vso udobnostjo.
Par korakov od kopalnice Bristol in palače Gran Casino in samo 100 metrov od postaje Estación Nueva del FCNGR.
Za naše rojake najugodnejše cene.

ALBERTI 1831 — T. E. 5370

MAR DEL PLATA

TRGOVINA ŠEVLJEV "BELTRAM"

Vas po domače postreže.
Pridite, pa se boste prepričali!
Se priporoča

ALBERT BELTRAM

Donato Alvarez 2288 Buenos Aires

Reinaldo Wasserman
MEDICO

Nazca 2381 U. T. 50-2845

TISKARNA RUDOLF ŽIVEC

Sarmiento 40 Caseros T. E. 757-1101

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIC

Calderón 3098 T. E. 50-6228
Devoto - Buenos Aires

Krojačnica **LEOPOLD UŠAJ**

Avda. FRANCISCO
BEIRO 5380, Dep. 2

T. A. 50-4542

VILLA DEVOTO

HERRERIA DE OBRAS

BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1608-14 T. E. 67-6250

Buenos Aires

RADIO

Izdelovanje novih aparatov ter vsakovrstna popravila izvršuje

JAKOB KREBELJ

Cespedes 3783 (vogal Avda. Forest)

T. E. 54-4650

Recreo "Europa"

Pripraven za nedeljske izlete v Tigre.
Prevoz s postaje Tigre F.C.N.G.B. do recrea in nazaj

Lastnika:

BRATA ROVTAR

Tigre F.C.N.G.B. T. E. 749-589
Rio Carapachay

TRGOVINA JESTVIN

Srečko Turel

TRELLES 1402

U. T. 59-4104

Mercado "LAS MAGDALENAS"

CARNICERIA RAUBAR

Puestos 21, 24, 25 - Avda. Fco. Beiró 5270

Restavracija **IVANČIČ RUDOLF**

IVANČIČ RUDOLF

Añasco 2622

Electricidad y plomeria **JOSE RADAN**

JOSE RADAN

Bernaldez 1550

Buenos Aires

Ferdinand Cotič

TRGOVINA Z ŽELEZNINO

Lope de Vega 2989

T. E. 50-1383

FABRICA DE MOSAICOS

ALBERTO GREGORIĆ

Venta de materiales de construcción

Avda. Fco. Beiró 5671 T. E. 50-5388

MECANICA y ELECTROTECNICA

E. LOZEJ y W. COX

Avda. Riestra 115

T. E. 61-0056

CALEFACCION

CIRIL PLESNIČAR

Calle Tronador 3203, T. E. 70-6166

Buenos Aires

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoslovaco y demás idiomas europeos.
Extracciones de partidas para jubilaciones.

San Lorenzo 937, Rosario (Sta. Fé)

MIZARSKA DELAVNICA

"LA PRIMERA"

PETER JONKE

Lastnik:

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Pasos Los Andes - Rio Ceballos

CORDOBA

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA

JESTVIN

"TRIESTINA"

Lastniki:

KUKANJA in BRATA GEC

25 de Mayo 2606

CORDOBA

Kadar se želite naučiti čistega kordobskega zraka in se v miru odpočit, se obrnite na

Hostería "LOS ALPES"

lastnik **PETER JONKE**, Rio Ceballos
Córdoba

Izvrstna postrežba in zmerne cene!

Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

Gutenberg 3360

T. A. 50-3036

Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Maran

BUENOS AIRES

Talleres Gráficos "Córdoba", Gutenberg 3360, Buenos Aires. — 23-XI-1949

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

Krojačnica Stanislav Maurič

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59-1232